

Nr 36

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avveckling av magistrats- och kommunalborgmästar- institutionerna, m. m.

Genom en den 21 maj 1964 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 163, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll,

dels föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) lag om överflyttande på länsstyrelse av vissa magistrat, kommunalborgmästare m. fl. åvilande uppgifter;
- 2) lag om upphävande av 29 § 2 mom. kommunallagen den 18 december 1953 (nr 753) m. m.;
- 3) lag om överflyttande av magistratens befattning med burskapsärenden, m. m.;
- 4) lag om ändring i giftermålsbalken;
- 5) lag om upphävande av 29 kap. byggningsbalken;
- 6) lag om ändrad lydelse av 3 § förordningen den 13 april 1883 (nr 16 s. 1) angående förlagsinteckning;
- 7) lag om ändring i lagen den 13 juli 1887 (nr 42 s. 1) angående handelsregister, firma och prokura;
- 8) lag om ändring i sjölagen;
- 9) lag angående ändrad lydelse av 6 § lagen den 1 juli 1898 (nr 64 s. 10) om boskillnad;
- 10) förordning om ändrad lydelse av 4 § 9 och 13 mom. förordningen den 23 oktober 1908 (nr 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter;
- 11) lag angående ändrad lydelse av 6 kap. 14 § lagen den 12 november 1915 (nr 426) om äktenskaps ingående och upplösning;
- 12) lag angående ändring i lagen den 12 maj 1917 (nr 269) om fastighetsbildning i stad;
- 13) lag om ändring i vattenlagen;
- 14) lag om ändring i lagen den 9 april 1926 (nr 72) angående meddelande av förbud för barn att idka viss försäljning;
- 15) lag angående ändring i lagen den 25 april 1930 (nr 99) om delning av fastighet vid ändring i rikets indelning med mera;

- 16) lag om ändrad lydelse av 88 § växellagen den 13 maj 1932 (nr 130);
- 17) lag om ändrad lydelse av 66 § checklagen den 13 maj 1932 (nr 131);
- 18) förordning om ändring i lotteriförordningen den 19 maj 1939 (nr 207);
- 19) förordning angående ändrad lydelse av 46 § förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt;
- 20) lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 20 december 1946 (nr 807) om handläggning av domstolsärenden;
- 21) lag om ändring i butikstängningslagen den 21 juli 1948 (nr 608);
- 22) förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272); samt
- 23) lag angående ändring i lagen den 14 december 1956 (nr 618) om allmänna sammankomster;
dels ock anhållit om riksdagens yttrande över vid propositionen fogade förslag till
- 24) förordning om ändring i förordningen den 18 juni 1864 (nr 41 s. 1) angående utvidgad näringsfrihet;
- 25) kungörelse om ändring i stadgan den 8 juni 1917 (nr 474) angående hotell- och pensionatrörelse;
- 26) kungörelse om ändrad lydelse av 106 och 111 §§ livsmedelsstadgan den 21 december 1951 (nr 824); och
- 27) kungörelse om ändring i allmänna ordningsstadgan den 14 december 1956 (nr 617).

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att magistrats- och kommunalborgmästarinstitutionerna skall avvecklas den 1 januari 1965.

Magistratens och kommunalborgmästarens nuvarande statliga förvaltningsuppgifter föreslås utskiftade på andra organ. Flertalet av dessa uppgifter föreslås skola ankomma på länsstyrelse eller polismyndighet. Förslagen innebär således bl. a., att handels- och näringsregister för stad skall föras hos länsstyrelsen samt att länsstyrelsen skall övertaga magistratens befattning mot fastighetsregister för stad. Kungl. Maj:t får dock möjlighet att förordna om lokal handläggning av dessa ärenden. Av de uppgifter som föreslås överlämnade till länsstyrelsen må även nämnas ärenden om tillstånd att driva hotell eller pensionat. Polismyndigheten avses skola ha tillsynen över ianspråktagande av allmän plats samt över offentliga tillställningar och allmänna sammankomster ävensom handlägga ärenden om lotteritillstånd och tillstånd att försälja varm korv m. m. på annan affärstid än den vanliga. Domstol föreslås skola övertaga bl. a. uppgiften att utse medlare i äktenskapstvister. Behörig att förrätta borgerlig vigsel skall vara lagfaren domare i allmän underrätt eller särskilt för-

ordnad vigsselförrättare. Enligt förslagen skall växel- och checkprotester upptagas av notarius publicus, utmätningsman eller särskilt förordnad förrättningsman.

Full visshet anses icke kunna erhållas om samtliga magistratens och kommunalborgmästarens förvaltningsuppgifter. Förslag framlägges därför slutligen att magistrat och kommunalborgmästare enligt lag eller författning åvilande uppgift skall, om Kungl. Maj:t ej föreskriver annat, övertagas av länsstyrelsen.

För ordinarie kommunalborgmästare, som ej övergår till annan tjänst, föreslås sådana bestämmelser att denne kan kvarstå i sin nuvarande tjänst med de åligganden som återstår, sedan de statliga förvaltningsuppgifterna utskiftats till andra organ.

Förslagen

De vid propositionen fogade förslagen är av följande lydelse:

1) Lag om överflyttande på länsstyrelse av vissa magistrat, kommunalborgmästare m. fl. åvilande uppgifter

Härigenom förordnas som följer.

Vad i lag eller författning stadgas om magistrat, ledamot av magistrat, stadsstyrelse, ordförande i stadsstyrelse eller kommunalborgmästare skall, såframt ej Konungen föreskriver annat, i stället gälla länsstyrelse.

Vid behandling av ärende, som enligt § 6 mom. 7 riksdagsordningen och 13 § lagen den 26 november 1920 (nr 796) om val till riksdagen ankommer på magistrat, skall magistraten bestå av borgmästaren i rådhusrätten i staden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965, då lagen den 17 juni 1932 (nr 269) om överflyttande å kommunalborgmästare av magistrat eller stadsstyrelse åliggande bestyr skall upphöra att gälla.

2) Lag om upphävande av 29 § 2 mom. kommunallagen den 18 december 1953 (nr 753) m. m.

Härigenom förordnas, att

29 § 2 mom. kommunallagen den 18 december 1953 (nr 753) samt lagen den 17 juni 1932 (nr 268) om kommunalborgmästare skola upphöra att gälla vid utgången av år 1964.

Med avseende å den, som vid lagens ikraftträdande innehar ordinarie tjänst som kommunalborgmästare, skall vad i sagda lag om kommunalborgmästare och med stöd därav utfärdade tjänstereglementen är stadgat om skyldighet att fullgöra nya eller ändrade arbetsuppgifter, villkor för entledigande samt tjänsteförhållanden i övrigt allttjämt i tillämpliga delar gälla.

3) Lag om överflyttande av magistratens befattning med burskapsärenden, m. m.

Härigenom förordnas som följer.

Stadens styrelse skall övertaga den befattning med ansökan om burskap och med uppsägning av burskap, som enligt 3 kap. 1 och 5 §§ handelsbalken ankommer på borgmästare och råd.

Stadens styrelse äger antaga reglemente angående burskap i staden att gälla i stället för vad som stadgas i 3 kap. handelsbalken. Innan reglemente antages, skall stadens borgerskap beredas tillfälle yttra sig. Reglemente fastställs av länsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

Är vid lagens ikraftträdande ärende angående burskap anhängigt hos borgmästare och råd, skall ärendet överlämnas till stadens styrelse.

Reglemente angående burskap i stad, vilket skall träda i kraft tidigast den 1 januari 1965, må antagas före sagda dag av magistraten i staden och fastställas av länsstyrelsen.

4) Lag om ändring i giftermålsbalken

Härigenom förordnas, att 4 kap. 5 §, 9 kap. 9 §, 11 kap. 20 § samt 14 kap. 2 § giftermålsbalken¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

4 KAP.

5 §.

Behörig att förrätta borgerlig vigsel är: i stad lagfaren ledamot av magistraten eller, där magistrat ej finnes, stadsstyrelsens ordförande, och på landet landsfiskalen ävensom, där Konungen för visst område det medgiver, den som Konungens befallningshavande särskilt förordnar till vigselförrättare.

Borgerlig vigselförrättares åliggande att viga är ej beroende därav, att någon av de trolovade har sitt hemvist inom hans tjänstgöringsområde.

Behörig att förrätta borgerlig vigsel är, enligt närmare bestämmelser som Konungen meddelar, lagfaren domare i allmän underrätt och den som länsstyrelsen särskilt förordnar till vigselförrättare.

¹ Senaste lydelse av 9 kap. 9 § och 11 kap. 20 §, se SFS 1944:267.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

14 KAP.

2 §.

Har kommun beslutit, att inom kommunen skola utses medlare i tvister mellan makar, eller visar sig eljest behov av sådana medlare, skall på landet kommunalnämnden, i Stockholm överståthållarämbetet och i annan stad magistraten eller, där magistrat ej finnes, stadsstyrelsen till medlare utse minst en man och en kvinna. Medlare utses för två kalenderår. Avgår medlare, innan den tid utlupit, för vilken han är utsedd, varde annan utsedd för den återstående tiden.

Har kommun beslutit, att inom kommunen skola utses medlare i tvister mellan makar, eller visar sig eljest behov av sådana medlare, skall rätten till medlare utse minst en man och en kvinna. Medlare utses för två kalenderår. Avgår medlare, innan den tid utlupit, för vilken han är utsedd, varde annan utsedd för den återstående tiden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

Förordnande av medlare, vilket dessförinnan meddelats med stöd av 14 kap. 2 § i dess äldre lydelse, skall alltjämt äga giltighet.

5) Lag om upphävande av 29 kap. byggningsbalken

Härigenom förordnas, att 29 kap. byggningsbalken skall upphöra att gälla vid utgången av år 1964.

**6) Lag om ändrad lydelse av 3 § förordningen den 13 april 1883
(nr 16 s. 1) angående förlagsinteckning**

Härigenom förordnas, att 3 § förordningen den 13 april 1883 angående förlagsinteckning¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

3 §.

(Nuvarande lydelse)

Då förlagsinteckning sökes, skall den handling på grund varav inteckning äskas ingivas i huvudskrift samt vara åtföljd dels av intyg, utfärdat i Stockholm av poliskammaren och i övriga delar av riket av magistrat eller landsfiskal, att förlagstagaren utövar den uppgivna rörelsen samt att denna är av den art och drives i den omfattning som i 1 § sägs, dels ock, där enligt särskilda författningar anmälan hos ämbetsmyndighet eller tillstånd av sådan myndighet fordras för rörelsens drivande, av bevis att anmälan skett eller tillstånd meddelats.

(Föreslagen lydelse)

Då förlagsinteckning sökes, skall den handling på grund varav inteckning äskas ingivas i huvudskrift samt vara åtföljd dels av intyg, utfärdat av polismyndigheten, att förlagstagaren utövar den uppgivna rörelsen samt att denna är av den art och drives i den omfattning som i 1 § sägs, dels ock, där enligt särskilda författningar anmälan hos ämbetsmyndighet eller tillstånd av sådan myndighet fordras för rörelsens drivande, av bevis att anmälan skett eller tillstånd meddelats.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965. Intyg, som utfärdats enligt 3 § i dess äldre lydelse, skall alltjämt äga giltighet.

¹ Senaste lydelse, se SFS 1947:471.

**7) Lag om ändring i lagen den 13 juli 1887 (nr 42 s. 1)
angående handelsregister, firma och prokura**

Härigenom förordnas, dels att 1, 3, 4 och 16 §§ lagen den 13 juli 1887 angående handelsregister, firma och prokura¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att 24 § samma lag skall upphöra att gälla.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

För Stockholm skall hos Överståthållareämbetet, för annan stad hos magistraten, eller, där sådan ej finnes, hos vederbörande stadsstyrelse, och för landsbygden hos Konungens Befallningshavande föras handelsregister för inskrivning av de anmälandena, om vilka i denna lag förmäles eller vilkas intagande i registret kan varda annorledes föreskrivet.

Hos länsstyrelsen skall för varje kommun i länet föras handelsregister för inskrivning av de anmälandena, om vilka i denna lag förmäles eller vilkas intagande i registret kan varda annorledes föreskrivet. Konungen äger för viss stad förordna särskild registerförare.

3 §.

Har den — — — — — registrering vägras.

Vägras registrering, — — — — — skälen därför.

Är sökanden med beslutet missnöjd, äge han att vid talans förlust innan klockan tolv å sextionde dagen från beslutets dag däröver anföra besvär hos Konungens Befallningshavande, om beslutet meddelats av magistrat eller stadsstyrelse, och mot Konungens Befallningshavandes beslut hos Konungen.

Är sökanden med beslutet missnöjd, äge han, vid talans förlust, inom två månader från beslutets dag däröver anföra besvär hos länsstyrelsen, om beslutet meddelats av särskild registerförare, och mot länsstyrelsens beslut hos Konungen.

4 §.

Den myndighet, hos vilken handelsregistret föres, skall ofördröjligen låta kungöra innehållet av anmälan, som i registret intages, såväl i allmänna tidningarna som ock i den stads tidning, där myndigheten har sitt säte eller, om flera tidningar där utgivas, i den av dessa, där allmänna påbud för staden vanligen meddelas.

Registreringsmyndigheten skall ofördröjligen låta kungöra innehållet av anmälan, som i registret intages, såväl i allmänna tidningarna som ock, om anmälan avser rörelse i stad, i tidning som utgives i den staden eller, om flera tidningar där utgivas, i den av dessa, där allmänna påbud för staden vanligen meddelas.

¹ Senaste lydelse av 4 §, se SFS 1924: 88, och av 16 §, se SFS 1895: 67 s. 10.

(Nuvarande lydelse)

Utgives ej tidning i staden, skall kungörelsen införas i den tidning i länets residensstad, där allmänna påbud för denna stad vanligen meddelas. Bilaga till anmälan skall ej kungöras.

En samling — — — — — med register.

(Föreslagen lydelse)

Utgives ej tidning i staden *eller avser anmälan rörelse å landet*, skall kungörelsen införas i den tidning i länets residensstad, där allmänna påbud för denna stad vanligen meddelas. Bilaga till anmälan skall ej kungöras.

16 §.

Anmälan om firma skall, innan näringsens utövande börjas, ske *för rörelse, som drives i Stockholm, hos Överståthållareämbetet och för rörelse i annan stad hos stadens magistrat eller, där sådan ej finnes, hos vederbörande stadsstyrelse, och, om rörelsen drives å landet, hos Konungens Befallningshavande i länet. Drives rörelsen i flera kommuner, skall anmälan ske till handelsregistret för den kommun, där huvudkontoret är beläget.*

Anmälan om firma skall, innan näringsens utövande börjas, ske *till handelsregistret för den kommun, där rörelsen drives. Om rörelsen drives i flera kommuner, skall anmälan ske till handelsregistret för den kommun, där huvudkontoret är beläget.*

Inrättas avdelningskontor — — — — — förestår rörelsen.
Anmälan, varom — — — — — alla anmälningsskyldige.

24 §.

Förseelse, som i 23 § 1 mom. är med ansvar belagd, skall åtalas hos polisdomstol i den ort, där den ifrågavarande rörelsen drives, om särskild sådan domstol är där inrättad, men eljest hos poliskammare eller, om poliskammare icke finnes, vid allmän domstol; och gälle i fråga om klagan över domstols eller poliskammares beslut i dessa mål vad i allmänhet är angående besvär i brottmål stadgat.

Böter, som ådömas enligt 23 §, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, förvandlas de enligt allmänna strafflagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

Är vid lagens ikraftträdande ärende enligt äldre lag anhängigt hos magistrat eller kommunalborgmästare, skall ärendet överlämnas till den som därefter har att föra handelsregistret för staden.

8) Lag om ändring i sjölagen

Härigenom förordnas, att 3, 4, 41 och 332 §§ sjölagen¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

Har den, för vars räkning fartyg bygges, för byggnadens verkställande givit eller utfäst sig att giva varvsägaren eller byggmästaren förskott av penningar eller byggnadsämnen, äge han, när avhandling därom upprättats, att låta den intagas i protokollet hos magistraten i den stad, där byggnaden verkställs, eller, om byggnadsorten är belägen å landet, i närmaste stad; och njute sedan förmånsrätt, som i 17 kap. handelsbalken sägs.

Har den, för vars räkning fartyg bygges, för byggnadens verkställande givit eller utfäst sig att giva varvsägaren eller byggmästaren förskott av penningar eller byggnadsämnen, äge han, när avhandling därom upprättats, att låta den intagas, om byggnaden verkställs i stad med rådhusrätt, i rådhusrättens protokoll och eljest i protokollet hos närmaste rådhusrätt; och njute sedan förmånsrätt, som i 17 kap. handelsbalken sägs.

4 §.

Fartygs ägare åligge att bestämma den ort inom riket, vilken skall vara fartygets hemort, samt att där- om göra anmälan, om fartyget är sådant, som jämlikt 2 § skall införas i fartygsregistret, hos den myndighet, vilken förer registret, men eljest hos magistraten i den stad, som bestämts till hemort, eller, om hemorten är belägen å landet, hos kronofogden i orten. Angående hemorten skall för fartyg, vilket bör införas i fartygsregistret, anteckning ske å det i 2 § omförmälda bevis, men eljest utfärdas särskilt bevis av den myndighet, hos vilken anmälan skett.

Fartygs ägare åligge att bestämma den ort inom riket, vilken skall vara fartygets hemort, samt att där- om göra anmälan, om fartyget är sådant, som jämlikt 2 § skall införas i fartygsregistret, hos den myndighet, vilken förer registret, men eljest hos polismyndigheten i den ort, som bestämts till hemort. Angående hemorten skall för fartyg, vilket bör införas i fartygsregistret, anteckning ske å det i 2 § omförmälda bevis, men eljest utfärdas särskilt bevis av den myndighet, hos vilken anmälan skett.

Har fartygs ————— fartygets hemort.

41 §.

Har fartyget ————— kan företagas.

Har lasten ————— böra vidtagas.

Besiktningmän förordnas av magistrat eller, där fartyget finnes utom stads område, av magistraten i när-

Besiktningmän förordnas, om fartyget finnes i stad med rådhusrätt, av den rådhusrätten och eljest

¹ Senaste lydelse av 3 §, se SFS 1901:26 s. 27.

(Nuvarande lydelse)

maste stad eller av kronofogden i orten. Utom riket skall befälhavaren begära förordnande för besiktningsmän hos den myndighet, som enligt lag eller sed å den ort, där besiktningen skall äga rum, är behörig, eller ock hos svensk konsul; finnes fartyget å ort, där enligt gällande sed besiktningsmän icke av offentlig myndighet förordnas, inhämte befälhavaren yttrande av sakkunnige män.

(Föreslagen lydelse)

av närmaste rådhusrätt. Utom riket skall befälhavaren begära förordnande för besiktningsmän hos den myndighet, som enligt lag eller sed å den ort, där besiktningen skall äga rum, är behörig, eller ock hos svensk konsul; finnes fartyget å ort, där enligt gällande sed besiktningsmän icke av offentlig myndighet förordnas, inhämte befälhavaren yttrande av sakkunnige män.

332 §.

De besiktningsmän, som enligt denna lag böra av *magistrat eller kronofogde* förordnas, skola vara tre. I de städer, där handels- och sjöfartsnämnd finnes, åligge *magistraten* att för varje år från nämnden infordra uppgift å personer, som till sådant uppdrags fullgörande anses skickliga.

Erfordras eljest besiktning, äge part därom anmoda den eller dem, för vilka han har förtroende; åliggande det *magistraten* i de städer, där handels- och sjöfartsnämnd finnes, att, efter förslag av nämnden, för varje år utse lämpligt antal personer, vilka hava att med dylik besiktnings verkställande gå parter till handa, ävensom att kungöra förteckning å de sålunda utsedde.

De besiktningsmän, som enligt denna lag böra av *rådhusrätt* förordnas, skola vara tre. I de städer, där handels- och sjöfartsnämnd finnes, åligge *rådhusrätten* att för varje år från nämnden infordra uppgift å personer, som till sådant uppdrags fullgörande anses skickliga.

Erfordras eljest besiktning, äge part därom anmoda den eller dem, för vilka han har förtroende; åliggande det *rådhusrätten* i de städer, där handels- och sjöfartsnämnd finnes, att efter förslag av nämnden, för varje år utse lämpligt antal personer, vilka hava att med dylik besiktnings verkställande gå parter till handa, ävensom att kungöra förteckning å de sålunda utsedde.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

Av magistrat eller landsfiskal med stöd av äldre lag meddelat förordnande för besiktningsman skall alltjämt gälla.

9) Lag angående ändrad lydelse av 6 § lagen den 1 juli 1898**(nr 64 s. 10) om boskillnad**

Härigenom förordnas, att 6 § lagen den 1 juli 1898 om boskillnad¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

6 §.

Har ej vid boskillnadsansökning, som av bägge makarne gjord är, fogats av dem med edsförpliktelse underskriven förteckning å boets tillgångar och skulder, varde föreläggande dem meddelat att inom viss tid sådan uppteckning till konkursdomaren ingiva. Försummas det, varde av konkursdomaren förordnande meddelat *magistratsperson, landsfiskal, rättens betjänt eller annan lämplig person* att uppteckningen utan dröjsmål förrätta; och åligge makarne att allt, som till boet hör, under edsförpliktelse redligen uppgiva.

Har ej vid boskillnadsansökning, som av bägge makarne gjord är, fogats av dem med edsförpliktelse underskriven förteckning å boets tillgångar och skulder, varde föreläggande dem meddelat att inom viss tid sådan uppteckning till konkursdomaren ingiva. Försummas det, varde av konkursdomaren förordnande meddelat lämplig person att uppteckningen utan dröjsmål förrätta; och åligge makarne att allt, som till boet hör, under edsförpliktelse redligen uppgiva.

Sedan boet — — — — om boskillnaden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

¹ Senaste lydelse, se SFS 1946: 823.

10) Förordning om ändrad lydelse av 4 § 9 och 13 mom. förordningen den 23 oktober 1908 (nr 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter

Härigenom förordnas, att 4 § 9 och 13 mom. förordningen den 23 oktober 1908 angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

4 §.

9 mom. För bevillningsavgift, — — — — — tillståndet omfattar.

Annan enligt — — — — — av bevillningsavgift.

Bevillningsavgift, som ej erlägges förskottsvis, skall inbetalas, å landet till landsfiskalen, i stad utan magistrat till landsfiskalen eller, där i staden finnes stadsfogde, till denne samt i annan stad till den myndighet, som utfärdat tillståndsbeviset. Landsfiskal, till vilkens upp-
bördsdistrikt hör stad, är berättigad att under bibehållet upp-
börds- och redovisningsansvar uppdraga åt stadsfiskal eller utmätningsman att uppbära bevillningsavgifter för föreställningar i staden; och åligger det sålunda förordnad upp-
bördsman att senast å tredje söckendagen, efter det bevillningsavgift influtit, till landsfiskalen avlämna sådan avgift jämte redovisningshandlingar.

Bevillningsavgift, som ej erlägges förskottsvis, skall till vederbörande inbetalas första söckendagen efter föreställningen eller, där en följd av föreställningar gives i samma landsfiskalsdistrikt eller stad, senast å första söckendagen efter varje veckas utgång för då givna föreställningar. Avgiften må ock inom sålunda föreskriven tid på skattskyldigs eget äventyr med allmänna posten insändas. Erläggas icke bevill-

Bevillningsavgift, som ej erlägges förskottsvis, skall inbetalas till den myndighet, som utfärdat tillståndsbeviset. Inbetalningen skall ske första söckendagen efter föreställningen eller, där en följd av föreställningar gives i samma län, senast å första söckendagen efter varje veckas utgång för då givna föreställningar. Avgiften må ock inom sålunda föreskriven tid på skattskyldigs eget äventyr med allmänna posten insändas. Erläggas icke bevillningsavgift inom tid, som nu sagts, upphör utfärdat tillståndsbevis att äga gällande kraft, och varde avgiften ofördröjligen hos vederbörande utmätt.

¹ Senaste lydelse av 9 mom., se SFS 1952:360, och av 13 mom., se SFS 1920:859.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

ningsavgift inom tid, som nu sagts, upphör utfärdat tillståndsbevis att äga gällande kraft, och varde avgiften ofördröjligen hos vederbörande utmätt.

13 mom. Omedelbart efter varje månads utgång skall i stad stadsfiskal eller annan vederbörande tjänsteman till Kungl. Maj:ts befallningshavande meddela skriftlig uppgift å de under månaden givna föreställningar, för vilka bevillningsavgift enligt 1 eller 2 mom. skolat utgå, och å ställen, där dessa givits, eller ock, om föreställning ej förekommit, sådant för nämnda myndighet skriftligen anmäla.

13 mom. Omedelbart efter varje månads utgång skall polismyndigheten till Kungl. Maj:ts befallningshavande meddela skriftlig uppgift å de under månaden givna föreställningar, för vilka bevillningsavgift enligt 1 eller 2 mom. skolat utgå, och å ställen, där dessa givits, eller ock, om föreställning ej förekommit, sådant för nämnda myndighet skriftligen anmäla.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1965.

11) Lag angående ändrad lydelse av 6 kap. 14 § lagen den 12 november 1915 (nr 426) om äktenskaps ingående och upplösning

Härigenom förordnas, att 6 kap. 14 § lagen den 12 november 1915 om äktenskaps ingående och upplösning skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Förestagen lydelse)

6 KAP.

14 §.

När till — — — — — för vederlagsfordran.

Erfordras för skiftet att boet upptecknas, meddele rätten eller domaren, där endera maken det äskar, förordnande för *magistratsperson, kronofogde, länsman, rättens betjänt eller annan lämplig person* att utan dröjsmål förrätta uppteckning av boets tillgångar och skulder. Det åligger makarna att under edsförpliktelse redligen uppgiva allt som till boet hör, och skall beträffande makes skyldighet att edfästa boupp-teckningen vad i lagen om boskillnad är i sådant hänseende stadgat äga motsvarande tillämpning.

Erfordras för skiftet att boet upptecknas, meddele rätten eller domaren, där endera maken det äskar, förordnande för lämplig person att utan dröjsmål förrätta uppteckning av boets tillgångar och skulder. Det åligger makarna att under edsförpliktelse redligen uppgiva allt som till boet hör, och skall beträffande makes skyldighet att edfästa boupp-teckningen vad i lagen om boskillnad är i sådant hänseende stadgat äga motsvarande tillämpning.

Vad i — — — — — hemskillnaden beviljades.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

12) Lag angående ändring i lagen den 12 maj 1917 (nr 269) om fastighetsbildning i stad

Härigenom förordnas, att 5 kap. 8 § 3 mom., 13, 14, 15, 21 och 22 §§, 6 kap. 4 § samt 7 kap. 1, 4, 9, 12, 14, 15, 17 och 18 §§ lagen den 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

5 KAP.

8 §.

3 mom. Erfordras enligt vad i 1 eller 2 mom. stadgas Konungens befallningshavandes medgivande till avstyckning, må förrättningsmannen utan hinder av att sådant medgivande ej erhållits meddela tillstånd till avstyckningen under villkor att medgivande lämnas och slutföra förrättningen. Om sakägare yrkar det eller förrättningsmannen finner olämpligt att fortsätta förrättningen, skall han förklara denna vilande och insända handlingarna i ärendet till *magistraten, som har att med eget yttrande anmäla det hos Konungens befallningshavande.*

Finner förrättningsmannen anledning till antagande att för område som beröres av förrättningen erfordras stadsplan eller byggnadsplan, eller, där dylik plan är gällande, att ändring därav bör ske, åligger honom att *underrätta magistraten, som har att med eget yttrande anmäla förhållandet hos Konungens befallningshavande.*

3 mom. Erfordras enligt vad i 1 eller 2 mom. stadgas Konungens befallningshavandes medgivande till avstyckning, må förrättningsmannen utan hinder av att sådant medgivande ej erhållits meddela tillstånd till avstyckningen under villkor att medgivande lämnas och slutföra förrättningen. Om sakägare yrkar det eller förrättningsmannen finner olämpligt att fortsätta förrättningen, skall han förklara denna vilande och insända handlingarna i ärendet till Konungens befallningshavande.

Finner förrättningsmannen anledning till antagande att för område som beröres av förrättningen erfordras stadsplan eller byggnadsplan, eller, där dylik plan är gällande, att ändring därav bör ske, åligger honom att anmäla förhållandet hos Konungens befallningshavande.

¹ Senaste lydelse av 5 kap. 8 § 3 mom., se SFS 1950:185, av 5 kap. 13 §, se SFS 1953:156, av 5 kap. 14 §, se SFS 1951:357, av 5 kap. 21 §, se SFS 1950:209, av 6 kap. 4 §, se SFS 1954:236, av 7 kap. 1 §, se SFS 1954:82, av 7 kap. 4 §, se SFS 1943:395, av 7 kap. 9 §, se SFS 1948:97, av 7 kap. 12 och 14 §§, se SFS 1936:316, av 7 kap. 15 §, se SFS 1932:265, av 7 kap. 17 §, se SFS 1950:209, och av 7 kap. 18 §, se SFS 1954:82.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

13 §.

Sedan skillnadslinjerna ————— förrättningen avslutas.

Vid avslutandet ————— skall utlämnas.

Sakägare, som vill fullfölja talan emot förrättningen, har att inom tjugu dagar från dess avslutande till *magistraten* ingiva sina besvär eller ock på eget äventyr insända dem dit med posten så tidigt, att de före sagda tids utgång komma *magistraten* tillhanda; och skall underrättelse härom av förrättningsmannen meddelas sakägarna.

Inom samma tid har förrättningsmannen, evad besvär anförts eller icke, att överlämna konceptakten till *magistraten*.

Vad sålunda stadgats i fråga om klagan över verkställd avstyckning gälle ock i fall, då, på sätt i 9 eller 10 § sägs, beslut meddelats att avstyckning icke kan äga rum; dock att i sådant fall det skall åligga *magistraten*, där besvär anförts, att infordra förrättningshandlingarna från förrättningsmannen.

Sakägare, som vill fullfölja talan emot förrättningen, har att inom tjugu dagar från dess avslutande till *Konungens befallningshavande* ingiva sina besvär eller ock på eget äventyr insända dem dit med posten så tidigt, att de före sagda tids utgång komma *Konungens befallningshavande* tillhanda; och skall underrättelse härom av förrättningsmannen meddelas sakägarna.

Inom samma tid har förrättningsmannen, evad besvär anförts eller icke, att överlämna konceptakten till *Konungens befallningshavande*.

Vad sålunda stadgats i fråga om klagan över verkställd avstyckning gälle ock i fall, då, på sätt i 9 eller 10 § sägs, beslut meddelats att avstyckning icke kan äga rum; dock att i sådant fall det skall åligga *Konungens befallningshavande*, där besvär anförts, att infordra förrättningshandlingarna från förrättningsmannen.

14 §.

Då tid för klagan över verkställd avstyckning gått till ända utan att förrättningen klandrats eller ock anförda besvär blivit ogillade genom beslut, som äger laga kraft, har *magistraten* att, ifall hinder enligt detta kapitel ej möter, meddela fastställelse å avstyckningen ävensom, såvida framställning därom gjorts, åsätta det avstyckade området särskilt namn.

Innan ärendet av *magistraten* avgöres, skall, där vid förrättningen sådant påyrkats eller *magistraten* eljest så prövar nödigt, yttrande inhämtas från byggnadsnämnden.

Då tid för klagan över verkställd avstyckning gått till ända utan att förrättningen klandrats eller ock anförda besvär blivit ogillade genom beslut, som äger laga kraft, har *Konungens befallningshavande* att, ifall hinder enligt detta kapitel ej möter, meddela fastställelse å avstyckningen ävensom, såvida framställning därom gjorts, åsätta det avstyckade området särskilt namn.

Innan ärendet av *Konungens befallningshavande* avgöres, skall, där vid förrättningen sådant påyrkats eller *Konungens befallningshavande* eljest så prövar nödigt, yttrande inhämtas från byggnadsnämnden.

Angående meddelad ————— å konceptkartan.

Förrättningsmannen vare ————— om fastställelsen.

Genom fastställelse ————— eljest medgiva.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

15 §.

Har avstyckningen vid förrättningens avslutande blivit av samtliga sakägare medelst påskrift å protokollet godkänd, överlämne förrättningsmannen konceptakten snarast möjligt till *magistraten*, som äger att, utan att avvakta besvärstidens utgång men med iakttagande av vad 14 § innehåller angående byggnadsnämndens hörande, företaga förrättningen till fastställelse.

Har avstyckningen vid förrättningens avslutande blivit av samtliga sakägare medelst påskrift å protokollet godkänd, överlämne förrättningsmannen konceptakten snarast möjligt till *Konungens befallningshavande*, som äger att, utan att avvakta besvärstidens utgång men med iakttagande av vad 14 § innehåller angående byggnadsnämndens hörande, företaga förrättningen till fastställelse.

21 §.

Vad om *magistrat* i detta kapitel sägs gälla i Stockholm för överstätt-hållarämbetet, i stad, som lyder under landsrätt, för *Konungens befallningshavande* eller den *Konungen* därtill förordnar, samt i samhälle eller annan ort å landet, där bestämmelserna i kapitlet äga tillämpning, för *Konungens befallningshavande*.

Konungen äger för viss stad föreskriva, att vad i 13, 14 och 15 §§ sägs om *Konungens befallningshavande* i stället skall gälla den *Konungen* förordnar.

Har för stad meddelats förordnande som i första stycket sägs, skola i fall som avses i 8 § 3 mom. handlingarna rörande förrättning som förklarats vilande samt under rättelse om behov av stadsplan eller byggnadsplan eller ändring i dylik plan tillställas den sålunda förordnade, som har att med eget yttrande anmäla förhållandet hos *Konungens befallningshavande*.

22 §.

Över beslut, som jämlikt detta kapitel meddelats av *magistrat* eller *Konungens befallningshavande*, må besvär anföras i den ordning, som för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är bestämd.

Talan mot beslut av den, som förordnats enligt 21 §, föres genom besvär hos *Konungens befallningshavande*. Mot beslut av *Konungens befallningshavande* enligt detta kapitel föres talan genom besvär hos *Konungen*.

Rätt att ----- erhålla del.

6 KAP.

4 §.

Inom varje ----- av stadsfullmäktige.

Magistraten eller, i stad där *magistrat* ej finnes, *stadsstyrelsen* åligger att, då tid, för vilken god man

Byggnadsnämnden åligger att, då tid, för vilken god man utsetts, går till ända eller god man eljest avgår

(Nuvarande lydelse)

utsetts, går till ända eller god man eljest avgår eller behov av ökat antal gode män yppar sig, *föranstalta om val ävensom att lämna uppgift å de valda gode männen till vederbörande lantmätare och mättningsman samt, i fråga om stad, som lyder under landsrätt, till ägodelningsdomaren.*

(Föreslagen lydelse)

eller behov av ökat antal gode män yppar sig, *göra anmälan hos stadsfullmäktige för anordnande av val. Stadsfullmäktige skola lämna uppgift å de valda gode männen till ägodelningsdomaren, byggnadsnämnden samt vederbörande lantmätare och mättningsman.*

7 KAP.

1 §.

För varje _____ å landet.

Till fastighetsregistret _____ fastigheter enskilt.

Tomtboken skall hava sådan uppställning, att den jämväl innehåller uppgifter om beslut, innefattande fastställelse å eller ändring i stadsplan eller tomtindelning, om särskilda bestämmelser, som Konungen jämlikt äldre lag meddelat med avseende å sättet för byggnadskvarters användande, ävensom om andra byggnadsbestämmelser, så vitt de icke äro föremål för inteckning efter vad om servitut är stadgat samt *magistraten* meddelat föreskrift om deras anmärkande, så ock om huruvida område är att hänföra till gammal eller ny stadsdel. Skola enligt fastställd generalplan, byggnadsplan eller utomplansbestämmelser särskilda föreskrifter tillämpas med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom område utom stadsplan eller har Konungen eljest meddelat sådana föreskrifter, skall det anmärkas i stadsägoboken eller bihang B vid de fastigheter eller områden beslutet angår. Vad nyss är sagt gälle ock, om i stadsplan finnas bestämmelser angående användandet för visst ändamål av fastighet eller område, som är upptaget i stadsägoboken eller nämnda bihang.

Föreskrift, som, efter vad ovan sägs, meddelas av *magistrat*, må läm-

Tomtboken skall hava sådan uppställning, att den jämväl innehåller uppgifter om beslut, innefattande fastställelse å eller ändring i stadsplan eller tomtindelning, om särskilda bestämmelser, som Konungen jämlikt äldre lag meddelat med avseende å sättet för byggnadskvarters användande, ävensom om andra byggnadsbestämmelser, så vitt de icke äro föremål för inteckning efter vad om servitut är stadgat samt *Konungens befallningshavande* meddelat föreskrift om deras anmärkande, så ock om huruvida område är att hänföra till gammal eller ny stadsdel. Skola enligt fastställd generalplan, byggnadsplan eller utomplansbestämmelser särskilda föreskrifter tillämpas med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom område utom stadsplan eller har Konungen eljest meddelat sådana föreskrifter, skall det anmärkas i stadsägoboken eller bihang B vid de fastigheter eller områden beslutet angår. Vad nyss är sagt gälle ock, om i stadsplan finnas bestämmelser angående användandet för visst ändamål av fastighet eller område, som är upptaget i stadsägoboken eller nämnda bihang.

Föreskrift, som, efter vad ovan sägs, meddelas av *Konungens befall-*

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

nas antingen med avseende å visst slag av beslut eller för särskilt fall.

ningshavande, må lämnas antingen med avseende å visst slag av beslut eller för särskilt fall.

4 §.

Konungens befallningshavande ————— staden registerförare.

Med Konungens ————— om registerförare.

Där stad till registerförare föreslagit i dess tjänst anställd mättningsman med styrkt erfarenhet i fastighetsregistrering *eller ock lagfaren ledamot av magistraten*, varde han därtill förordnad. Har annan person föreslagits, pröve Konungens befallningshavande efter lantmäteristyrelsens hörande, om registerföringen kan anförtros åt honom.

Där stad till registerförare föreslagit i dess tjänst anställd mättningsman med styrkt erfarenhet i fastighetsregistrering, varde han därtill förordnad. Har annan person föreslagits, pröve Konungens befallningshavande efter lantmäteristyrelsens hörande, om registerföringen kan anförtros åt honom.

Föres fastighetsregistret ————— sådant erfordras.

9 §.

I samband med registerkartans upprättande skall förrättningsmannen uppgöra förslag till stadsägoområdets indelning i särskilda stadsägor, vilket förslag underställes *magistratens* prövning.

I samband med registerkartans upprättande skall förrättningsmannen uppgöra förslag till stadsägoområdets indelning i särskilda stadsägor, vilket förslag underställes *Konungens befallningshavandes* prövning.

Vid fastighetsindelningens ————— såsom en stadsäga.

Där flera ————— annan rättighet.

Områden hörande ————— å marken.

Områden, som ————— utgöra en stadsäga.

Har förordnande ————— dess helhet.

12 §.

Sedan fastighetsregistret blivit upplagt, har registerföraren att skyndsamt hos lantmäteristyrelsen, byggnadsstyrelsen, Konungens befallningshavande *och magistraten* därom göra anmälan.

Sedan fastighetsregistret blivit upplagt, har registerföraren att skyndsamt hos lantmäteristyrelsen, byggnadsstyrelsen *och* Konungens befallningshavande därom göra anmälan.

Magistraten kungöre ofördröjligen anmälan i allmänna tidningarna samt i den eller de ortstidningar, vari kommunala meddelanden för staden intagas.

Konungens befallningshavande kungöre ofördröjligen anmälan i allmänna tidningarna samt i den eller de ortstidningar, vari kommunala meddelanden för staden intagas.

14 §.

Arbetet med ————— av lantmäteristyrelsen.

Den närmare tillsynen å arbetet åligger *för varje stad dess magistrat*.

Den närmare tillsynen å arbetet åligger *Konungens befallningshavande*.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

15 §.

Vad om magistrat i detta kapitel sägs gälla i Stockholm för överståthållarämbetet och i stad, som lyder under landsrätt, för Konungens befallningshavande eller den Konungen därtill förordnar. Konungens befallningshavande äger att erhålla nödigt bistånd av stadsstyrelsen.

Konungen äger för viss stad föreskriva, att vad i 1 §, 9 §, 12 § andra stycket och 14 § sägs om Konungens befallningshavande i stället skall gälla den Konungen förordnar. Har sådant förordnande meddelats, skall anmälan enligt 12 § första stycket göras jämväl hos den sålunda förordnade.

Vid fullgörande av åligganden enligt detta kapitel äger Konungens befallningshavande erhålla nödigt bistånd av stadens styrelse.

17 §.

Vad i detta kapitel stadgas angående stad, som lyder under landsrätt, skall äga motsvarande tillämpning beträffande samhälle eller annan ort å landet, där fastighetsregister såsom för stad skall föras.

Vad i detta kapitel stadgas angående stad skall äga motsvarande tillämpning beträffande samhälle eller annan ort å landet, där fastighetsregister såsom för stad skall föras.

I fall, ————— av registerkarta.

För sådant ————— bekosta registerföringen.

Sedan fastighetsregister ————— för jordregistret.

18 §.

Anser kommun, samhälle eller enskild sakägare sin rätt vara förnärmat genom beslut, som jämlikt detta kapitel meddelats av magistraten, Konungens befallningshavande eller lantmäteristyrelsen, äge däröver anföra besvär i den ordning som för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är bestämd. Vad nu sagts skall ock gälla beträffande beslut i fråga, som avses i 1 § första stycket, då beslutet meddelats av annan än Konungen.

Anser kommun, samhälle eller enskild sakägare sin rätt vara förnärmat genom beslut, som jämlikt detta kapitel meddelats av den, som förordnats enligt 15 §, eller Konungens befallningshavande eller lantmäteristyrelsen, äge däröver anföra besvär. Vad nu sagts skall ock gälla beträffande beslut i fråga, som avses i 1 § första stycket, då beslutet meddelats av annan än Konungen. Talan mot beslut av den, som förordnats enligt 15 §, föres hos Konungens befallningshavande eller lantmäteristyrelsen föres talan hos Konungen.

Finner någon ————— å registret.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

Är vid lagens ikraftträdande ärende enligt lagen om fastighetsbildning i stad anhängigt hos magistrat, skall ärendet överlämnas till den som där efter har att handlägga ärendet.

Av magistrat med stöd av 7 kap. 1 § före den 1 januari 1965 meddelad föreskrift om vad som skall anmärkas i tomtboken skall äga samma giltighet som om föreskriften efter sagda dag meddelats av länsstyrelsen.

13) Lag om ändring i vattenlagen

Härigenom förordnas, dels att 14 kap. 7 § vattenlagen¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att 11 kap. 74 § samma lag skall upphöra att gälla.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

11 KAP.

74 §.

Expedition i ansökningsmål skall mot postförskott sändas till part, som är skyldig att lösa densamma, eller, om flera parter äro gemensamt lösenskyldiga, till den av dem, som de i sådant avseende må hava uppgivit. Varder postförskott ej utlöst, må postavgiften uttagas i den för expeditionslösen stadgade ordning.

Vad sålunda stadgats om expedition gälle ock om andra handlingar, vilka part är berättigad att utfå från vattendomstol.

Har part av sagt sig rätten att på sådant sätt få handling sig tillsänd eller begärt, att handling skall på sätt nu är nämnt tillställas i stället för honom själv hans rättegångsbud eller annan, vare det gällande.

14 KAP.

7 §.

Har enligt stadgandet i 11 kap. 32 § vattenrättsdomare förordnat, att handlingar i vattenmål skola hållas för granskning tillgängliga hos ordförande i kommunalnämnd eller *kommunalstämma*, municipalnämnd eller *municipalstämma* eller hos *domhavande, landsfiskal eller ordförande i magistrat*, må sådan befattningshavare icke utan giltigt skäl undandra sig uppdraget, såframt fö-

Har enligt stadgandet i 11 kap. 32 § vattenrättsdomare förordnat, att handlingar i vattenmål skola hållas för granskning tillgängliga hos ordförande i kommunalnämnd eller *kommunalfullmäktige*, municipalnämnd eller *municipalfullmäktige* eller hos *häradshövding, borgmästare eller polischef*, må sådan befattningshavare icke utan giltigt skäl undandra sig uppdraget, såframt fö-

¹ Senaste lydelse, se SFS 1920:459.

(Nuvarande lydelse)

retaget i fråga berör den kommun eller det municipalsamhälle han tillhör eller *den domsaga*, det distrikt eller *eljest det område*, som av hans tjänst omfattas. Ej heller må annan person, sedan han efter eget åtagande mottagit uppdrag, som nu nämnts, utan giltigt skäl avsäga sig detsamma. Prövar vattenrättsdomaren det anförda skälet giltigt, förordne han annan person att omhändertaga handlingarna; och skall kungörelse härom utfärdas i den för meddelanden till parterna bestämda ordning. Sedan målet slutligen avgjorts, äge sökanden eller, om styrelse för företaget utsetts, styrelsen utbekomma handlingarna. Av vattenrättsdomaren må bestämmas viss ersättning till den, hos vilken handlingarna skola hållas tillgängliga, att gäldas av sökanden i vattenmålet. Utgift, som nu nämnts, räknas till kostnad i målet.

Vad nu — — — — — tillkommer synemännen.

(Föreslagen lydelse)

retaget i fråga berör den kommun eller det municipalsamhälle han tillhör eller *det område* eller distrikt, som av hans tjänst omfattas. Ej heller må annan person, sedan han efter eget åtagande mottagit uppdrag, som nu nämnts, utan giltigt skäl avsäga sig detsamma. Prövar vattenrättsdomaren det anförda skälet giltigt, förordne han annan person att omhändertaga handlingarna; och skall kungörelse härom utfärdas i den för meddelanden till parterna bestämda ordning. Sedan målet slutligen avgjorts, äge sökanden eller, om styrelse för företaget utsetts, styrelsen utbekomma handlingarna. Av vattenrättsdomaren må bestämmas viss ersättning till den, hos vilken handlingarna skola hållas tillgängliga, att gäldas av sökanden i vattenmålet. Utgift, som nu nämnts, räknas till kostnad i målet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

14) Lag om ändring i lagen den 9 april 1926 (nr 72) angående meddelande av förbud för barn att idka viss försäljning

Häri genom förordnas, *dels* att 2 § 1 och 4 mom. lagen den 9 april 1926 angående meddelande av förbud för barn att idka viss försäljning¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels* ock att 4, 5 och 6 §§ samma lag skola upphöra att gälla.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

2 §.

1. Fråga om meddelande av förbud, varom i 1 § förmåles, må väckas hos den myndighet som utövar stadens, köpingens eller municipalsamhällets beslutanderätt, och har

1. Fråga om meddelande av förbud, varom i 1 § förmåles, må väckas hos den myndighet som utövar stadens, köpingens eller municipalsamhällets beslutanderätt, och har

¹ Senaste lydelse av 2 § 4 mom., se SFS 1947:476.

(Nuvarande lydelse)

denna myndighet att i ärendet inhämta yttrande från *vederbörande hälsovårdsnämnd samt skolråd eller folkskolestyrelse ävensom barnavårdsnämnd*. Varder dylikt förbud beslutat, skall det underställas länsstyrelsen och för sådant ändamål överlämnas, i Stockholm till överståthållarämbetet, i annan stad till magistraten eller, där sådan ej finnes, till den för staden särskilt tillsatta styrelsen och i köping eller municipalsamhälle till landsfiskalen i orten. Överståthållarämbetet, magistraten, stadsstyrelsen eller landsfiskalen åligger därefter att bereda tillfälle för dem, vilka beslutet kan angå, att yttra sig däröver. *Magistraten, stadsstyrelsen eller landsfiskalen har att med eget utlåtande överlämna beslutet till länsstyrelsen.*

4. *Länsstyrelsen eller, såvitt gäller Stockholm, poliskammaren* må, där undantag från förbud, varom i 1 mom. förmåles, för visst tillfälle finnes av omständigheterna påkallat, medgiva sådant undantag.

Prövas i fråga om visst barn undantag från förbudet vara av särskilda skäl påkallat samt kunna utan fara för menliga verkningar medgivas, må i Stockholm *poliskammaren*, i annan stad *magistraten* eller, där sådan ej finnes, *stadsstyrelsen* samt i köping eller municipalsamhälle *landsfiskalen* i orten, efter hörande av *vederbörande skolråd eller folkskolestyrelse samt barnavårdsnämnd*, lämna medgivande därtill.

4 §.

Den som under tid, då han är ställd under tilltal för överträdelse av förbud varom ovan är sagt, fortsätter samma förseelse skall, när han därtill varder lagligen förvunnen, för varje gång stämning utfärdats och delgivits fällas till de böter som för dylik förseelse äro bestämda.

(Föreslagen lydelse)

denna myndighet att i ärendet inhämta yttrande från *polismyndigheten, hälsovårdsnämnden, skolstyrelsen och barnavårdsnämnden*. Varder dylikt förbud beslutat, skall det underställas länsstyrelsen, som det åligger att bereda tillfälle för dem, vilka beslutet kan angå, att yttra sig däröver.

4. *Barnavårdsnämnden* må, där undantag från förbud, varom i 1 mom. förmåles, för visst tillfälle finnes av omständigheterna påkallat, medgiva sådant undantag.

Prövas i fråga om visst barn undantag från förbudet vara av särskilda skäl påkallat samt kunna utan fara för menliga verkningar medgivas, må *barnavårdsnämnden*, efter hörande av *skolstyrelsen*, lämna medgivande därtill.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

5 §.

Överträdelse av förbud, meddelat på grund av denna lag, åtalas av allmän åklagare hos polisdомstol, där särskild sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare och, där sådan icke finnes, vid allmän domstol.

6 §.

Böter som ådömas på grund av denna lag tillfalla stadens, köpingens eller municipalsamhällets kassa.

Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

Vid lagens ikraftträdande gällande, med stöd av 2 § 4 mom. meddelat beslut skall även därefter äga giltighet.

Är vid lagens ikraftträdande ärende som avses i 2 § 4 mom. anhängigt hos länsstyrelse, magistrat, kommunalborgmästare eller polismyndighet, skall ärendet överlämnas till vederbörande barnavårdsnämnd.

15) Lag angående ändring i lagen den 25 april 1930 (nr 99) om delning av fastighet vid ändring i rikets indelning med mera

Härigenom förordnas, *dels* att 5 § lagen den 25 april 1930 om delning av fastighet vid ändring i rikets indelning med mera skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels ock* att 22 § samma lag skall upphöra att gälla.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

5 §.

Om tid och ställe för förrättningen skall förrättningsmannen minst fjorton dagar förut underrätta *magistrat eller stadsstyrelse i stad* ävensom municipalnämnd *eller kommunalnämnd* i samhälle *eller socken*, som beröres av förrättningen.

Om tid och ställe för förrättningen skall förrättningsmannen minst fjorton dagar förut underrätta *kommunens styrelse* ävensom municipalnämnd i samhälle, som beröres av förrättningen.

22 §.

Vad enligt denna lag ankommer å *ägodelningsdomare eller ägodelningsrätt* skall för Stockholm fullgöras av överståthållarämbetet och för annan stad, där *magistrat* finnes, av denna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

Är vid lagens ikraftträdande ärende enligt äldre lag anhängigt hos överståthållarämbetet eller magistrat, skall ärendet överlämnas till vederbörande ägodelningsdomare.

16) Lag om ändrad lydelse av 88 § växellagen den 13 maj 1932 (nr 130)

Härigenom förordnas, att 88 § växellagen den 13 maj 1932¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

88 §.

Protest skall upptagas i stad av där anställd notarius publicus eller magistratsperson eller av särskild

Protest upptages av utmätningsmannen i orten eller av särskild förrättningsman. Protest må jämväl

¹ Senaste lydelse, se SFS 1945:72.

(Nuvarande lydelse)

förrättningsman och å landet av landsfiskalen i orten eller av notarius publicus eller magistratsperson från närmaste stad eller av särskild förrättningsman. Landsfiskal må ock, inom sitt distrikt, upptaga protest i stad, där magistrat ej finnes.

Särskild förrättningsman förordnas av Konungens befallningshavande.

(Föreslagen lydelse)

upptagas i stad av notarius publicus och å landet av notarius publicus från närmaste stad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

17) Lag om ändrad lydelse av 66 § checklagen den 13 maj 1932 (nr 131)

Härigenom förordnas, att 66 § checklagen den 13 maj 1932¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

Protest skall upptagas i stad av där anställd notarius publicus eller magistratsperson eller av särskild förrättningsman och å landet av landsfiskalen i orten eller av notarius publicus eller magistratsperson från närmaste stad eller av särskild förrättningsman. Landsfiskal må ock, inom sitt distrikt, upptaga protest i stad, där magistrat ej finnes.

Särskild förrättningsman förordnas av Konungens befallningshavande.

(Föreslagen lydelse)

66 §.

Protest upptages av utmätningsmannen i orten eller av särskild förrättningsman. Protest må jämväl upptagas i stad av notarius publicus och å landet av notarius publicus från närmaste stad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

¹ Senaste lydelse, se SFS 1945:

**18) Förordning om ändring i lotteriförordningen
den 19 maj 1939 (nr 207)**

Härigenom förordnas, dels att 1, 10 och 11 §§ lotteriförordningen den 19 maj 1939¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att 9, 12 och 13 §§ samma förordning skola upphöra att gälla.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Lotteri om — — — — —	denna förordning.
Såsom lotteri — — — — —	i övrigt.
Bestämmelserna i — — — — —	statens premieobligationer.
Angående förbud mot äventyrliga spel i vissa fall stadgas i strafflagen.	Angående dobbleri stadgas i brottsbalken.

9 §.

Med polismyndighet förstås i denna förordning för stad, där polis-kammare finnes, denna, för övriga städer magistrat eller, där magistrat ej finnes, kommunalborgmästare och för landet polischefen i orten.

10 §.

Den, som — — — — —	eller dagsböter.
Annan förseelse mot denna förordning eller med stöd av densamma meddelad föreskrift straffes med dagsböter. Beträdes någon, som förut fällts till straff för sådan förseelse, andra gången eller oftare därmed eller äro omständigheterna eljest försvårande, må till fängelse i högst ett år dömas.	För annat brott mot denna förordning eller med stöd av densamma meddelad föreskrift dömes till dagsböter. Är brott som i andra stycket sägs grovt, må dömas till fängelse i högst ett år.

11 §.

Fälles någon till straff enligt 10 §, må tillika, efter ty skäligt finnes, förklaras förverkade för lotteriet uppburna insatser samt bevis om rätt till delaktighet i lotteriet och andra lot-	Dömes någon till ansvar för brott som sägs i 10 §, må tillika, efter ty skäligt finnes, förklaras förverkade för lotteriet uppburna insatser samt bevis om rätt till delaktighet i lotte-
--	---

¹ Senaste lydelse av 10 §, se SFS 1945: 51.

(Nuvarande lydelse)

teriet avseende handlingar, varmed olagligen tagits befattning.

(Föreslagen lydelse)

riet och andra lotteriet avseende handlingar, varmed olagligen tagits befattning.

Värdet av förverkad egendom tillfaller kronan.

12 §.

Åtal för förseelse mot denna förordning eller med stöd av densamma meddelad föreskrift anhängiggöres vid polisdomstol, där sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare eller, där sådan icke finnes, vid allmän domstol.

Åtal utföres av allmän åklagare.

13 §.

Böter, som ådömas enligt denna förordning, ävensom värdet av förverkad egendom tillfalla kronan.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1965.

Är vid förordningens ikraftträdande ärende angående lotteritillstånd anhängigt hos magistrat eller kommunalborgmästare, skall ärendet överlämnas till polismyndigheten.

**19) Förordning angående ändrad lydelse av 46 § förordningen
den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt**

Härigenom förordnas, att 46 § förordningen den 6 juni 1941 om arvsskatt och gåvoskatt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

46 §.

Deklaration skall, — — — — — föranleder efterbeskattningen.

I fall — — — — — efter dödsfallet.

*Magistrat i annan stad än den, där
länsstyrelsen har sitt säte, ävensom
kommunalborgmästare och landsfi-
skal åligger att på begäran mottaga
och till länsstyrelsen överlämna de-
klaration, som skall dit ingivas.*

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1965.

¹ Senaste lydelse, se SFS 1958: 562.

**20) Lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 20 december 1946
(nr 807) om handläggning av domstolsärenden**

Härigenom förordnas, att 7 § lagen den 20 december 1946 om handläggning av domstolsärenden¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

7 §.

Ärenden angående äktenskapsförord, bouppteckning, arvsskatt, kvarlåtenskapsskatt, testamentsbevakning, åtgärder som avses i 9 kap. lagen om arv och 8 kap. lagen om testamente, avhandlingar om lösöre köp och kallelse å okända borgenärer skola, om ej i arbetsordning eller eljest annat bestämts, i under rätt handläggas av den som har att upptaga inskrivningsärenden.

Ärenden angående äktenskapsförord, bouppteckning, arvsskatt, kvarlåtenskapsskatt, testamentsbevakning, åtgärder som avses i 16 kap. ärvdabalken, avhandlingar om lösöre köp eller om förskott enligt 3 § sjölagen samt kallelse å okända borgenärer skola, om ej i arbetsordning eller eljest annat bestämts, i under rätt handläggas av den som har att upptaga inskrivningsärenden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

¹ Senaste lydelse, se SFS 1954:436.

21) Lag om ändring i butikstängningslagen den 21 juli 1948 (nr 608)

Härigenom förordnas, att 8 §, 11 § 1 mom. och 18 § butikstängningslagen¹ den 21 juli 1948 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

8 §.

Beslut om bestämmelse enligt 6 § skall underställas länsstyrelsen och för sådant ändamål överlämnas, där det avser annan stad än Stockholm, till magistraten eller kommunalborgmästaren och beträffande kommun å landet till landsfiskalen i orten. Magistraten, kommunalborgmästaren eller landsfiskalen skall insända beslutet till länsstyrelsen med eget utlåtande.

Beslut om bestämmelse enligt 6 § skall underställas länsstyrelsens prövning.

11 §.

1 mom. Under de förutsättningar som angivas i denna paragraf må tillstånd meddelas näringsidkare att hålla butik öppen för allmänheten eller att annorstädes idka försäljning till allmänheten å tid, då sådant eljest icke är förenligt med bestämmelserna i denna lag. Tillstånd till försäljning som avses i 3 mom. 3) meddelas i Stockholm av överståthållarämbetet, i annan stad av magistraten eller kommunalborgmästaren samt å landet av polismyndigheten. I övriga fall meddelas tillstånd av länsstyrelsen.

1 mom. Under de förutsättningar som angivas i denna paragraf må tillstånd meddelas näringsidkare att hålla butik öppen för allmänheten eller att annorstädes idka försäljning till allmänheten å tid, då sådant eljest icke är förenligt med bestämmelserna i denna lag. Tillstånd till försäljning som avses i 3 mom. 3) meddelas i Stockholm av överståthållarämbetet och å annan ort av polismyndigheten. I övriga fall meddelas tillstånd av länsstyrelsen.

Ansökning om ————— åga rum.

Tillfälle att ————— sådant yttrande.

18 §.

Klagan över beslut, som enligt 11 § meddelas av magistrat, kommunalborgmästare eller polismyndighet, må föras hos länsstyrelsen inom tid,

Klagan över beslut, som enligt 11 § meddelas av polismyndighet, må föras hos länsstyrelsen.

¹ Senaste lydelse av 11 § 1 mom. och 18 §, se SFS 1957:104.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

som är bestämd för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut.

Över beslut av länsstyrelse enligt denna lag må klagan föras hos Konungen i vederbörande statsdepartement inom tid som i första stycket sägs. Talan må dock icke föras mot beslut, som i ärende om tillstånd enligt 11 § 3 mom. 3) meddelas av överståthållarämbetet eller, efter besvär, av länsstyrelse.

Beslut, varigenom ————— vara förordnat.

Över arbetarskyddsstyrelsens ————— icke föras.

Över beslut av länsstyrelse enligt denna lag må klagan föras hos Konungen. Talan må dock icke föras mot beslut, som i ärende om tillstånd enligt 11 § 3 mom. 3) meddelas av överståthållarämbetet eller, efter besvär, av länsstyrelse.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

Vid lagens ikraftträdande gällande, av magistrat eller kommunalborgmästare meddelat tillstånd skall även därefter äga giltighet.

Är vid lagens ikraftträdande ärende angående tillstånd anhängigt hos magistrat eller kommunalborgmästare, skall ärendet överlämnas till vederbörande polismyndighet.

22) Förordning om ändring i uppbördsförordningen den 5 juni 1953

(nr 272)

Härigenom förordnas, att 2 § 2 mom., 80 § 2 mom. och 82 § uppbördsförordningen den 5 juni 1953¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

2 mom. I denna förordning förstås med
slutlig skatt: — — — — — under taxeringsåret;
preliminär skatt: — — — — — å slutlig skatt;
kvarstående skatt: — — — — — från slutlig skatt;
tillkommande skatt: — — — — — ändrad debitering;
inkomstår: det — — — — — föregått taxeringsåret;
uppbördsår: tiden — — — — — nästföljande år;
landet: jämväl stad utan magistrat landet: jämväl stad eller del av
 samt sådan stad med magistrat, som stad, som enligt förordnande av
 enligt förordnande av Kungl. Maj:t Kungl. Maj:t tillhör fögderi;
 tillhör fögderi;
 stad: stad med magistrat, som stad: stad eller del av stad, som
 icke tillhör fögderi; samt icke tillhör fögderi; samt
lokal skattemyndighet: — — — — — stad kronokamrerare.

¹ Senaste lydelse av 2 § 2 mom., se SFS 1954: 340.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

80 §.

2 mom. Underlåter någon att behörigen fullgöra vad honom enligt 19 § åligger, eller

fullgör icke arbetsgivare behörigen vad honom enligt 78 § 1 mom. första eller andra stycket åligger,

straffes med böter, högst trehundra kronor.

2 mom. Underlåter någon att behörigen fullgöra vad honom enligt 19 § åligger, eller

fullgör icke arbetsgivare behörigen vad honom enligt 78 § 1 mom. första eller andra stycket åligger,

dömes till böter, högst femhundra kronor.

82 §.

Straff enligt denna förordning skall icke inträda, då den skyldige för sin förseelse är underkastad ansvar för tjänstefel eller förseelsen eljest är belagd med straff enligt allmänna strafflagen.

Straff enligt denna förordning skall icke inträda, då den skyldige för sin förseelse är underkastad ansvar för tjänstefel eller förseelsen eljest är belagd med straff enligt brottsbalken.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1965.

23) Lag angående ändring i lagen den 14 december 1956 (nr 618) om allmänna sammankomster

Härigenom förordnas, dels att 10 och 13 §§ lagen den 14 december 1956 om allmänna sammankomster skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att 14 § samma lag skall upphöra att gälla.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

10 §.

Polischefen äger inställa eller upplösa allmän sammankomst, om den hålles i strid mot 2 § eller om beslut meddelats att sammankomsten ej må äga rum. Rätt att upplösa sammankomst föreligger jämväl, om vid densamma förekommer något som strider mot lag eller om sammankomsten föranleder svårare oordning eller avsevärd fara för de tillstädesvarande samt andra åtgärder visat sig otillräckliga för att förebygga fortsatt lagstridigt förfarande, återställa ordningen eller bereda skydd för de tillstädesvarande.

Polismyndigheten äger inställa eller upplösa allmän sammankomst, om den hålles i strid mot 2 § eller om beslut meddelats att sammankomsten ej må äga rum. Rätt att upplösa sammankomst föreligger jämväl, om vid densamma förekommer något som strider mot lag eller om sammankomsten föranleder svårare oordning eller avsevärd fara för de tillstädesvarande samt andra åtgärder visat sig otillräckliga för att förebygga fortsatt lagstridigt förfarande, återställa ordningen eller bereda skydd för de tillstädesvarande.

(Nuvarande lydelse)

Befogenhet att upplösa sammankomst må av *polischefen* uppdragas åt polisman som beordras att närvara vid sammankomsten. Där ej särskilda skäl föranleda undantag, må sådan befogenhet endast anförtros polisman som innehar befälsställning.

(Föreslagen lydelse)

Befogenhet att upplösa sammankomst må av *polismyndigheten* uppdragas åt polisman som beordras att närvara vid sammankomsten. Där ej särskilda skäl föranleda undantag, må sådan befogenhet endast anförtros polisman som innehar befälsställning.

13 §.

Mot beslut — — — — — hos länsstyrelsen.

Beslut som på grund av denna lag meddelas av länsstyrelse eller polismyndighet eller *polischefen i stad, där denne ej är polismyndighet*, skall utan hinder av anförda besvär lända till efterrättelse, där ej annorlunda förordnas.

Beslut som på grund av denna lag meddelas av länsstyrelse eller polismyndighet skall utan hinder av anförda besvär lända till efterrättelse, där ej annorlunda förordnas.

14 §.

Med polismyndighet avses i denna lag i stad med poliskammare denna och i annan stad magistrat eller kommunalborgmästare samt i övriga delar av riket polischefen i orten, dock att stadsfullmäktige äga besluta att polischefen i orten skall vara polismyndighet i stället för magistrat eller kommunalborgmästare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

Är vid lagens ikraftträdande ärende om tillstånd till allmän sammankomst anhängigt hos magistrat eller kommunalborgmästare, skall ärendet överlämnas till vederbörande polismyndighet.

**24) Förordning om ändring i förordningen den 18 juni 1864 (nr 41 s. 1)
angående utvidgad näringsfrihet**

Härigenom förordnas, dels att § 9 mom. 1, 3 och 4, § 10 mom. 1 och 2, § 11 och § 31 förordningen den 18 juni 1864 om utvidgad näringsfrihet¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att § 9 mom. 2 och § 23 samma förordning skola upphöra att gälla.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

§ 9.

Mom. 1. Den, som vill i stad idka grosshandel eller försälja varor i bod eller från annat upplagsställe eller, med biträde av annan än hustru och hemmavarande barn, till avsalu tillverka fabriks- och hantverksarbeten, eller såsom yrke utöva annan hantering, skall skriftligen anmäla sig i Stockholm hos överståthållarämbetet och i annan stad hos magistraten eller, där sådan icke finnes, hos vederbörande stadsstyrelse, och därvid avlämna det eller de betyg, som, på grund av stadgandena i §§ 2, 4, 6 och 7, i vart särskilt fall erfordras.

Mom. 2. Vill någon å landet utöva näringsyrke i det omfång, nästföregående mom. avser, göres, med uppgift om den socken, där näringen skall utövas, anmälan hos Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet; och iaktages därvid vad i nämnda mom. för övrigt föreskrives.

Mom. 3. Vill handlande utom den ort, där han, på sätt i mom. 1 och 2 sägs, anmält sig till handels idkande, eller ock å sådan ort, innan kontor av stadigvarande beskaffenhet

Mom. 1. Den, som vill idka grosshandel eller försälja varor i bod eller från annat upplagsställe eller, med biträde av annan än hustru och hemmavarande barn, till avsalu tillverka fabriks- och hantverksarbeten, eller såsom yrke utöva annan hantering, skall skriftligen anmäla sig hos Kungl. Maj:ts befallningshavande eller, om näringen skall utövas i stad, för vilken Konungen förordnat särskild registerförare att föra handelsregister, hos denne. Anmälan skall innehålla uppgift om den kommun, där näringen skall utövas. Vid anmälan skall fogas det eller de betyg, som, på grund av stadgandena i §§ 2, 4, 6 och 7, i vart särskilt fall erfordras.

Mom. 3. Vill handlande utom den ort, där han, på sätt i mom. 1 sägs, anmält sig till handels idkande, eller ock å sådan ort, innan kontor av stadigvarande beskaffenhet där inrät-

¹ Senaste lydelse av § 9 mom. 1 och § 10 mom. 1, se SFS 1908:150 s. 1, av § 9 mom. 3, se SFS 1923:175, av § 9 mom. 4, se SFS 1948:271, av § 10 mom. 2, se SFS 1934:607, av § 11, se SFS 1947:734, och av § 31, se SFS 1947:875.

(Nuvarande lydelse)

där inrättats, på kortare tid å auktion eller under hand annorledes än å marknad avyttra lager av handelsvaror (så kallad *realisation*), åligger honom att därtill söka tillstånd, i Stockholm hos överståthållarämbetet och i övriga orter hos Kungl. Maj:ts befallningshavande i det län, där försäljningen skall äga rum, med uppgift om kommun, varinom och tid, varunder han inom varje kommun ärnar bedriva försäljningen; skolan- de vid dylik ansökning fogas dels betyg att sökanden efter behörig anmälan inom riket idkar handel och gjort sig känd för redbarhet och ordentlighet, dels ock förteckning å varulagret. Önskar sökanden begagna biträde vid rörelsens utövande, skall han jämväl uppgiva den eller de personer, han vill därtill använda, samt angående sådan person avlämna, om det gäller gift kvinna, som med mannen sammanlever, ej mindre bevis om mannens tillåtelse än även betyg att hon gjort sig känd för redbarhet och ordentlighet, och i fråga om annan person, jämte nu nämnda betyg, även betyg att personen råder över sig och sin egendom.

Vill aktiebolag — — — — — detta mom. föreskrivna.

Finner överståthållarämbetet — — — — — kommunerna tillgodokomma.

Mom. 4. Den, som vill själv eller genom annan utom den ort, där han är bosatt, kringföra varor till salu annorledes än å marknad (så kallad *gårdfarihandel*), skall söka tillstånd därtill hos ämbetsmyndighet, som i mom. 3. nämnes, dock vare den, som, på sätt i mom. 1 och 2 sägs, anmält sig till handels idkande, berättigad att utan sådant tillstånd driva gårdfarihandel å ort, där på grund av dylik anmälan kontor av stadigvarande beskaffenhet inrättats.

Vid ansökning om tillstånd, varom nu sägs, skall fogas dels angående sökanden själv enahanda intyg, som beträffande biträden äro i mom. 3 föreskrivna, eller om sökanden, på

(Föreslagen lydelse)

tats, på kortare tid å auktion eller under hand annorledes än å marknad avyttra lager av handelsvaror (så kallad *realisation*), åligger honom att därtill söka tillstånd, i Stockholm hos överståthållarämbetet och i övriga orter hos Kungl. Maj:ts befallningshavande i det län, där försäljningen skall äga rum, med uppgift om kommun, varinom och tid, varunder han inom varje kommun ärnar bedriva försäljningen; skolan- de vid dylik ansökning fogas dels betyg att sökanden efter behörig anmälan inom riket idkar handel och gjort sig känd för redbarhet och ordentlighet, dels ock förteckning å varulagret. Önskar sökanden begagna biträde vid rörelsens utövande, skall han jämväl uppgiva den eller de personer, han vill därtill använda, samt angående sådan person avlämna, om det gäller gift kvinna, som med mannen sammanlever, ej mindre bevis om mannens tillåtelse än även betyg att hon gjort sig känd för redbarhet och ordentlighet, och i fråga om annan person, jämte nu nämnda betyg, även betyg att personen råder över sig och sin egendom.

Mom. 4. Den, som vill själv eller genom annan utom den ort, där han är bosatt, kringföra varor till salu annorledes än å marknad (så kallad *gårdfarihandel*), skall söka tillstånd därtill hos ämbetsmyndighet, som i mom. 3 nämnes, dock vare den, som, på sätt i mom. 1 sägs, anmält sig till handels idkande, berättigad att utan sådant tillstånd driva gårdfarihandel å ort, där på grund av dylik anmälan kontor av stadigvarande beskaffenhet inrättats.

Vid ansökning om tillstånd, varom nu sägs, skall fogas dels angående sökanden själv enahanda intyg, som beträffande biträden äro i mom. 3 föreskrivna, eller om sökanden, på

(Nuvarande lydelse)

sätt i mom. 1 och 2 sägs, anmält sig till handels idkande, betyg att han inom riket idkar handel och gjort sig känd för redbarhet och ordentlighet, dels ock angående den eller dem, sökanden vill använda till biträde, intyg av förstnämnda beskaffenhet.

Gift kvinna, — — — — — — — — — — äro stadgade.
Därest vid — — — — — — — — — — meddelade tillståndet.

(Föreslagen lydelse)

sätt i mom. 1 sägs, anmält sig till handels idkande, betyg att han inom riket idkar handel och gjort sig känd för redbarhet och ordentlighet, dels ock angående den eller dem, sökanden vill använda till biträde, intyg av förstnämnda beskaffenhet.

§ 10.

Mom. 1. Därest den anmälan om firma, som enligt lag åligger den, vilken vill idka handel eller annan näring, med vars utövande följer skyldighet att föra handelsböcker, är åtföljd av de i § 9 mom. 1 omförmälda betyg, vare det i fråga om näring, som i § 9 mom. 1 och 2 avses, så ansett, som om anmälan enligt denna förordning jämväl skett.

Mom. 2. Över dem, som enligt § 9 gjort anmälan om idkande av näringsyrke och som icke efter anmälan om firma blivit i handelsregistret upptagne, skall för Stockholm hos överståthållarämbetet, för annan stad hos magistraten eller, där sådan ej finnes, stadsstyrelsen och för landet hos Kungl. Maj:ts befallningshavande föras särskild förteckning.

Ingivna betyg — — — — — — — — — — tjugo år.

Mom 1. Därest den anmälan om firma, som enligt lag åligger den, vilken vill idka handel eller annan näring, med vars utövande följer skyldighet att föra handelsböcker, är åtföljd av de i § 9 mom. 1 omförmälda betyg, vare det i fråga om näring, som i § 9 mom. 1 avses, så ansett, som om anmälan enligt denna förordning jämväl skett.

Mom. 2. Över dem, som enligt § 9 gjort anmälan om idkande av näringsyrke och som icke efter anmälan om firma blivit i handelsregistret upptagne, skall hos Kungl. Maj:ts befallningshavande och hos sådan särskild registerförare, som omnämnas i § 9 mom. 1, föras särskild förteckning.

§ 11.

Lantmän äro — — — — — — — — — — dem åstadkommas.

Därjämte må den, som anmält sig till idkande av fabrik eller hantverk, äga att utan särskild anmälan eller tillstånd, som i § 9 sägs, själv eller genom hustru eller hemmavarande barn, till salu kringföra sina egna tillverkningar, dock under villkor att den, som utbjuder varorna, därvid medför ej mindre prästbetyg för sig, än även av vederbörande magistrat eller stadsstyrelse, stadsfiskal eller landsfiskal utfärdat intyg angående beskaffenheten av det näringsyrke, som idkas av den, för vars räkning varorna utbjudas; skolande sist-

Därjämte må den, som anmält sig till idkande av fabrik eller hantverk, äga att utan särskild anmälan eller tillstånd, som i § 9 sägs, själv eller genom hustru eller hemmavarande barn, till salu kringföra sina egna tillverkningar, dock under villkor att den, som utbjuder varorna, därvid medför ej mindre prästbetyg för sig, än även av polismyndigheten utfärdat intyg angående beskaffenheten av det näringsyrke, som idkas av den, för vars räkning varorna utbjudas; skolande sistnämnda intyg, för att anses gällande, vara utfärdat un-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

nämnda intyg, för att anses gällande, vara utfärdat under det kalenderår, då försäljningen äger rum. I Stockholm utfärdas sådant intyg av poliskammaren.

der det kalenderår, då försäljningen äger rum.

För övrigt — — — — — inhemsk husslöjd.

Sådana för — — — — — och hantverksarbeten.

§ 23.

Nu stadgade böter tillfalla med en tredjedel kronan och med två tredjedelar åklagaren. Finnes särskild angivare, tage han hälften av åklagarens andel.

Vid bristande tillgång till böternas gäldande skola dessa förvandlas efter de grunder, som äro bestämda i strafflagen.

§ 31.

Idkar utlänning — — — — — enligt § 18.

Böter enligt denna § fördelas på enahanda sätt, som i § 23 är sagt; och gäller jämväl om böternas förvandling vad där stadgats.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1965.

Är vid förordningens ikraftträdande anmälan hos magistrat eller kommunalborgmästare ännu ej införd i den i § 10 mom. 2 angivna förteckningen, skall ärendet överlämnas till den som därefter har att mottaga sådan anmälan.

**25) Kungörelse om ändring i stadgan den 8 juni 1917 (nr 474)
angående hotell- och pensionatrörelse**

Härigenom förordnas, dels att §§ 47 och 48, stadgan den 8 juni 1917 angående hotell- och pensionatrörelse¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att §§ 45 och 49 samma stadga skola upphöra att gälla.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

§ 45.

Av böter, som enligt denna stadga ådömas, tillfalle hälften kronan och hälften åklagaren. Finnes särskild angivare, tage han hälften av åklagarens andel.

Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

§ 47.

Vad om Kungl. Maj:ts befallningshavande i denna stadga sägs skall i Stockholm avse poliskammaren och i annan stad, såframt dess invånarantal utgör minst 20,000, magistraten. Vad nu är stadgat skall dock icke gälla i fråga om de åligganden som enligt § 29 skola ankomma på Kungl. Maj:ts befallningshavande.

Vad om Kungl. Maj:ts befallningshavande i denna stadga sägs skall i Stockholm avse polismyndigheten. Vad nu är stadgat skall dock icke gälla i fråga om de åligganden som enligt § 29 skola ankomma på Kungl. Maj:ts befallningshavande.

§ 48.

Klagan över beslut, som på grund av denna stadga meddelas av magistrat eller poliskammaren i Stockholm, må hos Kungl. Maj:ts befallningshavande föras genom besvär inom tid som i allmänhet för överklagande av förvaltande myndighets och ämbetsverks beslut är bestämd.

Över beslut av Kungl. Maj:ts befallningshavande må ändring sökas hos Konungen inom tid som nyss sagts.

Talan mot beslut, som meddelas av polismyndigheten i Stockholm enligt denna stadga, föres genom besvär hos överståthållarämbetet.

Mot beslut av överståthållarämbetet föres talan genom besvär hos Konungen.

¹ Senaste lydelse av §§ 47 och 48, se SFS 1947:746.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

§ 49.

Med polismyndighet avses i denna författning polischefen i orten samt i stad därjämte poliskammare, om sådan finnes, eller stadsfiskal, så ock, såvitt angår föreskrifterna i avdelning III här ovan, i Stockholm chefen för kriminalavdelningen och såväl i stad som å landet den som av polischefen i orten förordnats att mottaga anmälningar, varom i nämnda avdelning stadgas.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 januari 1965.

Vid kungörelsens ikraftträdande gällande, av magistrat eller kommunalborgmästare meddelat tillstånd skall även därefter äga giltighet.

Är vid kungörelsens ikraftträdande ärende angående rätt att driva hotell- eller pensionatrörelse anhängigt hos magistrat eller kommunalborgmästare, skall ärendet överlämnas till länsstyrelsen i länet.

26) Kungörelse om ändrad lydelse av 106 och 111 §§ livsmedelsstadgan den 21 december 1951 (nr 824)

Härigenom förordnas, att 106 och 111 §§ livsmedelsstadgan den 21 december 1951¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

106 §.

Föreskrift, som — — — — — angivna myndigheterna.

Det åligger i Stockholm överståthållarämbetet, i stad med magistrat magistraten, i annan stad kommunalborgmästaren, i municipalsamhälle municipalnämnden samt i landskommun kommunalnämnden att skyndsamt låta införa kungörelse om föreskriften i den eller de tidningar, i vilka kommunala meddelanden för kommunen intagas, samt att tillse att exemplar av föreskriften finnas att tillgå inom kommunen för köpare.

Det åligger kommunens styrelse att skyndsamt låta införa kungörelse om föreskriften i den eller de tidningar, i vilka kommunala meddelanden för kommunen intagas, samt att tillse att exemplar av föreskriften finnas att tillgå inom kommunen för köpare.

111 §.

I föreskrift, som avses i 102 §, får stadgas påföljd av böter högst trehundra kronor eller av dagsböter för överträdelse av föreskriften.

I föreskrift, som avses i 102 §, får stadgas påföljd av böter högst femhundra kronor eller av dagsböter för överträdelse av föreskriften.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 januari 1965.

¹ Senaste lydelse av 106 §, se SFS 1952: 488.

**27) Kungörelse om ändring i allmänna ordningsstadgan
den 14 december 1956 (nr 617)**

Härigenom förordnas, *dels* att 6, 8, 17, 19, 21, 26, 27, 28, 29 och 31 §§ allmänna ordningsstadgan den 14 december 1956 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels ock* att 32 § samma stadga skall upphöra att gälla.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

6 §.

Inom stadsplanelagt område i stad, köping och annat samhälle, där byggnadslagens bestämmelser för stad äga tillämpning, må sprängning, fyrverkeri och skjutning med eldvapen ej äga rum utan tillstånd av *poliskammaren*, där sådan finnes, och *eljest av polischefen i orten*.

Inom stadsplanelagt område i stad, köping och annat samhälle, där byggnadslagens bestämmelser för stad äga tillämpning, må sprängning, fyrverkeri och skjutning med eldvapen ej äga rum utan tillstånd av *polismyndigheten*.

Den som — — — — — kunna utskjutas.
Skjutbana, som — — — — — stycket sägs.

8 §.

För särskilda fall äger *poliskammaren*, där sådan finnes, och *eljest polischefen i orten* meddela de ordningsföreskrifter som finnas erforderliga med avseende å handel och därmed jämförlig hantering, som bedrivs utomhus å allmän plats eller angränsande område, samt annan verksamhet eller annat förehavande, som äger rum å allmän plats och ej är att hänföra till offentlig tillställning eller allmän sammankomst. Dylika föreskrifter må avse jämväl användande av badplats eller lägerområde, vartill allmänheten äger tillträde, samt hållande av lokal eller plats för sport, spel eller liknande. Vid meddelande av föreskrifter skall iakttagas vad i 7 § andra stycket sägs.

För särskilda fall äger *polismyndigheten* meddela de ordningsföreskrifter som finnas erforderliga med avseende å handel och därmed jämförlig hantering, som bedrivs utomhus å allmän plats eller angränsande område, samt annan verksamhet eller annat förehavande, som äger rum å allmän plats och ej är att hänföra till offentlig tillställning eller allmän sammankomst. Dylika föreskrifter må avse jämväl användande av badplats eller lägerområde, vartill allmänheten äger tillträde, samt hållande av lokal eller plats för sport, spel eller liknande. Vid meddelande av föreskrifter skall iakttagas vad i 7 § andra stycket sägs.

När så — — — — — allmän plats.

Visar sig — — — — — kommunens fullmäktige.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

17 §.

Anordnaren må — — — — — särskilda parkeringsplatser.

Annan ordningshållning — — — — — det medgiver.

Ombesörjes polisbevakning, som anordnaren enligt vad nu sagts må åläggas bekosta, av polispersonal, gäller i fråga om ersättningskyldighet till statsverket eller polisdistriktet vad därom i vederbörlig ordning blivit bestämt.

Ombesörjes polisbevakning, som anordnaren enligt vad nu sagts må åläggas bekosta, av polispersonal, gäller i fråga om ersättningskyldighet till statsverket vad därom i vederbörlig ordning blivit bestämt.

19 §.

Polischefen äger inställa eller upplösa offentlig tillställning, om den hålles i strid mot 10 eller 11 § eller om beslut meddelats att tillställningen ej må äga rum. Rätt att upplösa tillställning föreligger jämväl om vid densamma förekommer något som strider mot lag eller om tillställningen föranleder oordning eller fara för de tillstädesvarande samt andra åtgärder visat sig vara otillräckliga för att förebygga fortsatt lagstridigt förfarande, återställa ordningen eller bereda skydd för de tillstädesvarande.

Befogenhet att upplösa tillställning må av *polischefen* uppdragas åt polisman som beordras att närvara vid tillställningen. Där ej särskilda skäl föranleda undantag, må sådan befogenhet endast anförtros polisman som innehar befälsställning.

Polismyndigheten äger inställa eller upplösa offentlig tillställning, om den hålles i strid mot 10 eller 11 § eller om beslut meddelats att tillställningen ej må äga rum. Rätt att upplösa tillställning föreligger jämväl om vid densamma förekommer något som strider mot lag eller om tillställningen föranleder oordning eller fara för de tillstädesvarande samt andra åtgärder visat sig vara otillräckliga för att förebygga fortsatt lagstridigt förfarande, återställa ordningen eller bereda skydd för de tillstädesvarande.

Befogenhet att upplösa tillställning må av *polismyndigheten* uppdragas åt polisman som beordras att närvara vid tillställningen. Där ej särskilda skäl föranleda undantag, må sådan befogenhet endast anförtros polisman som innehar befälsställning.

21 §.

Barn under femton år må ej medverka vid offentlig teaterföreställning, cirkusföreställning, tivoli- och marknadsnöjen eller därmed jämförlig offentlig tillställning. Länsstyrelsen och i Stockholm *poliskammaren* äger dock medgiva undantag om deltagandet kan anses icke menligt inverka på barnets andliga eller fysiska hälsa.

Vid offentlig — — — — — utan våda.

Beträffande biografföreställning, — — — — — särskilt föreskrivet.

Barn under femton år må ej medverka vid offentlig teaterföreställning, cirkusföreställning, tivoli- och marknadsnöjen eller därmed jämförlig offentlig tillställning. Länsstyrelsen och i Stockholm *polismyndigheten* äger dock medgiva undantag, om deltagandet kan anses icke menligt inverka på barnets andliga eller fysiska hälsa.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

26 §.

Vid handläggningen — — — angränsande polisdistrikt.

Innan åtgärd, — — — — — med polismyndigheten.

Vad i denna paragraf sägs om polismyndighet skall i stad, där magistraten eller kommunalborgmästaren är polismyndighet, gälla jämväl polischefen.

27 §.

Mot beslut — — — — — hos länsstyrelsen.

Beslut som på grund av denna stadga eller lokal ordningsstadga meddelas av länsstyrelse eller polismyndighet eller polischefen i stad, där denne ej är polismyndighet, skall utan hinder av besvär lända till efterrättelse, såvida ej annorlunda förordnas.

Beslut som på grund av denna stadga eller lokal ordningsstadga meddelas av länsstyrelse eller polismyndighet skall utan hinder av besvär lända till efterrättelse, såvida ej annorlunda förordnas.

28 §.

Bryter någon mot bestämmelserna i 2—6 §§ eller underlåter någon att hörsamma föreskrift, förbud eller påbud som meddelats med stöd av 8 § denna stadga eller bryter någon mot bestämmelse i lokal ordningsstadga eller i reglemente eller taxa som avses i 25 §, straffes med böter, högst trehundra kronor. Har förseelsen avsett åliggande av större vikt eller har därigenom förorsakats avsevärd skada eller olägenhet, skola dagsböter ådömas.

Bryter någon mot bestämmelserna i 2—6 §§ eller underlåter någon att hörsamma föreskrift, förbud eller påbud som meddelats med stöd av 8 § denna stadga eller bryter någon mot bestämmelse i lokal ordningsstadga eller i reglemente eller taxa som avses i 25 §, dömes till böter, högst femhundra kronor. Har förseelsen avsett åliggande av större vikt eller har därigenom förorsakats avsevärd skada eller olägenhet, skola dagsböter ådömas.

Handlar barn, — — — — — förhindra förseelsen.

29 §.

Med dagsböter — — — — — eller andra stycket.

Vid förseelse — — — — — förhindra förseelsen.

Den som bryter mot bestämmelsen i 16 § andra stycket straffes, där ej gärningen är belagd med straff i annan författning, med böter, högst trehundra kronor.

Den som bryter mot bestämmelsen i 16 § andra stycket dömes, där ej gärningen är belagd med straff i annan författning, till böter, högst femhundra kronor.

Försummelse i fråga — — — — — till stånd.

31 §.

Har någon — — — — — försumliges bekostnad.

Vad i denna paragraf sägs om polismyndighet skall i stad, där ma-

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

gistraten eller kommunalborgmästaren är polismyndighet, avse jämväl polischefen.

32 §.

Med polismyndighet avses i denna stadga i stad med poliskammare denna och i annan stad magistrat eller kommunalborgmästare samt i övriga delar av riket polischefen i orten, dock att stadsfullmäktige äga besluta att polischefen i orten skall vara polismyndighet i stället för magistrat eller kommunalborgmästare.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 januari 1965.

Är vid kungörelsens ikraftträdande ärende om tillstånd enligt allmänna ordningsstadgan anhängigt hos magistrat eller kommunalborgmästare, skall ärendet överlämnas till vederbörande polismyndighet.

Inledning

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallades den 18 april 1961 hovrättspresidenten Knut Elliot, ordförande, rådmannen Birger Brandt, lagmannen Olof Engqvist, häradshövdingen Eric Stangenberg, numera t. f. expeditionschefen Harriet Stangenberg och överdirektören Paul Tammelin såsom sakkunniga för att överse domkretsindelningen för underrätterna i riket. Den 29 december 1961 utvidgades de sakkunnigas uppdrag till att avse en allmän översyn av domstolsväsendet.

Såsom experter åt de sakkunniga förordnades hovrättsassessorerna Leif Brundin, hovrättsrådet Ingvar Henkow, byråchefen Folke Lyberg, numera lagmannen Bengt Sandström och numera byrådirektören Ivar Tiby. Till ledamöter av en rådgivande nämnd åt de sakkunniga utsågs ledamöterna av riksdagens första kammare redaktören Birger Andersson och hemmansägaren Erik Svedberg, ledamöterna av riksdagens andra kammare förbundsjuristen Astrid Kristensson, hemmansägaren Erik Larsson, expeditionsföreståndaren Eric Nelander, redaktören Olaus Nyberg och hemmansägaren Gustaf Svensson, dåvarande ledamoten av första kammaren f. d. folkskoleinspektören Ragnar Bergh ävensom professorerna Per Olof Ekelöf, direktören Styrbjörn von Feilitzen, stadsfiskalen Erik Gamstedt och advokaten Holger Wiklund.

De sakkunniga, som antagit benämningen *domstolskommittén*, har avgivit ett den 1 oktober 1963 dagtecknat delbetänkande, benämnt »Rådhusrät-

ternas förstatligande». Betänkandet består av tre delar, av vilka en föreligger i tryck (SOU 1963: 56) och de båda övriga delarna är stencilerade. I betänkandet framlägges förslag om förstatligande av de kommunala domstolarna, rådhusrätterna. De föreslagna åtgärderna rör bl. a. överförandet av rådhusrätternas personal till statlig tjänst, utformningen av domarbanan samt organisationen och administrationen av rådhusrätterna efter förstatligandet. I betänkandet föreslås också att magistrats- och kommunalborgmästarinstitutionerna skall avvecklas i samband med rådhusrätternas förstatligande. I anslutning härtill framlägges förslag till utskiftning på andra myndigheter av magistratens och kommunalborgmästarnas uppgifter. Dessa förslag innebär en omfattande författningsreglering.

Över betänkandet, såvitt rör magistrats- och kommunalborgmästarinstitutionernas avveckling, har efter remiss yttranden avgivits av justitiekanslersämbetet, socialstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, statspolisintendenten, statens utlänningskommission, statens biltrafiknämnd, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, byggnadsstyrelsen, statens trafiksäkerhetsråd, generaltullstyrelsen, statistiska centralbyrån, riksrevisionsverket, domänstyrelsen, lantmäteristyrelsen, veterinärstyrelsen, fiskeristyrelsen, kommerskollegium, sjöfartsstyrelsen, Stockholms magistrat, magistraterna i Södertälje, Uppsala, Nyköping, Motala, Kalmar, Kristianstad, Landskrona, Varberg, Uddevalla, Vänersborg, Östersund, Umeå och Skellefteå, överståthållarämbetet, samtliga länsstyrelser, samtliga poliskamrar, firmautredningen, familjerättskommittén, sjölagskommittén, länsförvaltningsutredningen, polisberedningen, affärstidsutredningen, parkeringskommittén, Sveriges advokatsamfund, Föreningen Sveriges häradshövdingar, Föreningen Sveriges stadsdomare, Föreningen Sveriges stadsfiskaler, Föreningen Sveriges landsfiskaler, Föreningen Sveriges polismästare, Föreningen Sveriges kommunalborgmästare, Föreningen Sveriges kommunala förvaltningsjurister, Sveriges juristförbund, Sveriges kommunaltjänstemannaförbund, Sveriges veterinärförbund, Sveriges redareförening, Stockholms stads handels- och sjöfartsnämnd, Svenska stadsförbundet, Svenska kommunförbundet (förut Svenska landskommunernas förbund), Svenska sjöfolksförbundet, Svenska jägareförbundet, Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, dispaschören i Stockholm ävensom dispaschören i Göteborg. En del av remissorganen har haft att yttra sig endast beträffande vissa i förevarande delar av betänkandet behandlade frågor. Yttranden har vidare inkommit från riksåklagarämbetet, riksarkivet, rådhusrätten i Linköping och Svenska kommunal-tek-niska föreningen.

Kommerskollegium har överlämnat yttranden från samtliga handelskamrar i riket. Vid yttrandet av magistraten i Uppsala har fogats yttrande av rådhusrätten i samma stad. Magistraten i Nyköping har bilagt yttrande av poliskommissarien i staden. Överståthållarämbetet och länsstyrelserna har

ingivit yttranden från ett stort antal lokala myndigheter och sammanslutningar.

Genom riksdagens bifall år 1962 till Kungl. Maj:ts proposition angående huvudmannaskapet för polisväsendet m. m. (prop. 148, SU 183, rskr 387) har i princip beslutats att staten från och med den 1 januari 1965 övertager huvudmannaskapet för polis-, åklagar- och exekutionsväsendet i den mån huvudmannaskapet för dessa verksamhetsgrenar alltså är kommunalt. Efter beslut av innevarande års riksdag har organisationen av ett förstatligat polis-, åklagar- och exekutionsväsende fått sin närmare utformning (prop. 100, SU 114, rskr 259) samt viss lagstiftning i anslutning därtill genomförts (prop. 101, L^U 28, rskr 291 resp. prop. 126, L^U 29, rskr 277). För innevarande års riksdag har tillika framlagts bl. a. lagförslag rörande förstatligande av rådhusrätterna den 1 januari 1965 (prop. 156). Utskottet har denna dag avgivit utlåtande över ifrågakvarande förslag.

Domstolskommittén förutsätter i sitt betänkande, att genomförandet av rådhusrätternas förstatligande liksom avvecklingen av magistrats- och kommunalborgmästarinstitutionerna skall ske samtidigt med omorganisationen av polis-, åklagar- och exekutionsväsendet.

Avveckling av magistrats- och kommunalborgmästarinstitutionerna

Magistrats och kommunalborgmästares nuvarande ställning och funktioner

Magistratens sammansättning och arbetsformer är ej generellt reglerade i lag eller annan allmän författning utan framgår av den av Kungl. Maj:t för varje rådhusrätt och magistrat fastställda stadgan eller arbetsordningen. Som regel består magistraten av borgmästaren och rådmännen. I några av de städer, vilkas rådhusrätt har assessorer, är även dessa medlemmar av magistraten. Magistratens beslutanderätt utövas i allmänhet av hela magistraten under borgmästarens ordförandeskap; överståhållaren är preses i samfällda magistraten i Stockholm. I de största magistraterna är beslutanderätten i mindre viktiga ärenden delegerad till en särskild avdelning inom magistraten; borgmästarna i Stockholm och Göteborg är ensamma beslutande i vissa sådana ärenden. En del sysslor ankommer på viss ledamot av magistraten t. ex. att förrätta vigsel, att vara överexekutor, att föra handelsregister m. m.

Såsom lokal statlig förvaltningsmyndighet har magistraten eller viss ledamot av magistraten fortfarande att ombestyras en mängd uppgifter enligt stadganden i ett stort antal författningar. Dessa uppgifter avser befattning med allmän ordning och säkerhet, handel och näringar, fastighetsväsen m. m. samt med rådhusrättens administration.

Sedan långt tillbaka är magistratsbestyren i Stockholm av väsentligt mindre omfattning än i övriga magistratsstäder. Överståhållarämbetet har övertagit huvudparten av sådana bestyr i denna stad. I andra städer med poliskammare ankommer vissa magistratsuppgifter på poliskammaren.

Huvudstadgandet om kommunalborgmästare är 29 § 2 mom. kommunallagen den 18 december 1953 (nr 753). Här stadgas bl. a., att i varje stad utan magistrat skall finnas kommunalborgmästare. Detta stadgande är att anse som ett provisorium. I övergångsbestämmelserna till kommunallagen är nämligen föreskrivet, att ordinarie innehavare av kommunalborgmästar-tjänst ej må utses. I överensstämmelse härmed har efter kommunallagens ikraftträdande den 1 januari 1955 ingen tjänst blivit besatt med ordinarie innehavare.

Närmare bestämmelser om kommunalborgmästare är meddelade dels i lagen den 17 juni 1932 (nr 268) om kommunalborgmästare, dels i lokala tjänstereglementen. 1932 års lag innehåller bestämmelser om utseende och entledigande av kommunalborgmästare samt om reglemente för honom. Kommunalborgmästare väljes av stadsfullmäktige, men förordnande på befattningen utfärdas av länsstyrelsen. Kommunalborgmästaren skall, om dispens ej meddelas, ha avlagt för utövande av domarämbete föreskrivna kunskapsprov. Reglemente för kommunalborgmästaren utfärdas av Kungl. Maj:t efter därom av stadsfullmäktige upprättat förslag. I reglementet skall meddelas bestämmelser om kommunalborgmästarens tillsättande, samtliga åligganden, avlöning, entledigande, pension och tjänsteförhållanden i övrigt. Om entledigande stadgas i 1932 års lag, att reglementets bestämmelser ej må avse andra fall än att kommunalborgmästaren uppnår viss ålder eller att han i följd av olycksfall i tjänsten, sjukdom eller liknande anledning för framtiden är oförmögen att tjänstgöra eller att länsstyrelsen finner skäl föreligga för bifall till framställning från stadsfullmäktige om hans entledigande, såframt förslag därom väckts av drätselkammaren och med en röstmajoritet av minst tre fjärdedelar antagits av stadsfullmäktige. Detta sistnämnda stadgande i lagen har tillkommit efter avvägning av, å ena sidan, intresset att kommunalborgmästaren bör intaga en i förhållande till staden fri och oavhängig ställning samt, å andra sidan, stadens behov att kunna avskeda befattningshavare, som visat sig olämplig för tjänsten eller som av annat skäl ej längre är i stånd att uppehålla befattningen. De särskilda reglementena innehåller regelmässigt, att kommunalborgmästaren är underkastad den förändrade eller vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller den jämkning i åligganden som framdeles kan vara i behörig ordning stadgad.

Kommunalborgmästarens uppgifter kan indelas i kommunala och statliga. Med kommunala uppgifter avses här vad på kommunalborgmästaren ankommer enligt kommunallagen och vad han enligt vederbörande reglemente har att fullgöra med avseende å kommunalförvaltningen. Kommunallagen innehåller endast en bestämmelse i ämnet, 29 § 2 mom. Denna bestämmelse

säger, att kommunalborgmästaren äger vara tillstådes vid fullmäktiges sammanträden och deltaga i överläggningarna men ej i besluten; han får ej vara ledamot av drätselkammaren men skall närvara vid dess sammanträden samt äga rätt att deltaga i överläggningarna men ej i besluten och att få sin särskilda mening antecknad till protokollet. I tjänstgöringsreglementena är kommunalborgmästarens kommunala funktioner närmare angivna. Arten och omfattningen av dessa funktioner växlar från stad till stad. Ofta är i reglementena stadgat, att kommunalborgmästarens befattning med viss förvaltningsgren beror av särskilt beslut av stadsfullmäktige eller drätselkammare. Över huvud medger dessa reglementen en nära anpassning till förhållandena i varje särskild stad och lämnar städerna förhållandevis vida befogenheter att själva besluta, i vilken omfattning kommunalborgmästaren har att deltaga i kommunalförvaltningen. Med reservation för åtskilliga lokala avvikelser har kommunalborgmästaren enligt dessa reglementen bl. a. att vara sekreterare åt stadsfullmäktige, att bereda och föredraga ärenden i drätselkammaren och där föra protokoll, att närvara vid olika styrelser sammanträden och att vara sekreterare i vissa av dem såsom byggnadsnämnd eller hälsovårdsnämnd, att utöva chefskapet och ha inseedet över kommunaltjänstemännen samt att taga initiativ i kommunala frågor och verkställa utredningar av olika slag ävensom föra stadens talan inför rätta eller annorstådes. Reglementenas ifrågavarande stadganden får anses ange den ram, inom vilken städerna kan taga kommunalborgmästaren i anspråk. I verkligheten torde kommunalborgmästarnas befattning med kommunalstyrelsen vara väsentligt mindre än vad reglementena stadgar.

Vad beträffar kommunalborgmästarens befattning med statliga administrativa uppgifter finns en särskild lag den 17 juni 1932 (nr 269) om överflyttande å kommunalborgmästare av magistrat eller stadsstyrelse åliggande bestyr. I denna lag föreskrives, att vad i lag eller författning är stadgat med avseende å magistrat, ledamot av magistrat, stadsstyrelse eller ordförande i stadsstyrelse skall i stad, där magistrat eller stadsstyrelse ej finnes, äga tillämpning med avseende på kommunalborgmästare, såvitt ej annat blivit särskilt stadgat. I kraft av denna lag och i överensstämmelse med en rad senare tillkomna författningar angående magistratsärenden tillkommer det kommunalborgmästaren att fullgöra flertalet av magistratens statliga administrativa uppgifter.

Kungl. Maj:t har förordnat kommunalborgmästaren i vissa städer att fullgöra uppgifter, som eljest ankommer på annan myndighet. Sålunda är kommunalborgmästaren överexekutor i Lysekil, Ulricehamn, Skövde och Hudiksvall, stadsfogde i Skänninge och Marstrand samt inskrivningsdomare i Filipstad. Förordnande som fastighetsregisterförare innehaves för närvarande av kommunalborgmästarna i Öregrund, Torshälla, Vadstena, Laholm, Marstrand, Ulricehamn och Filipstad. Kommunalförvaltningsmästarna i Eksjö, Simrishamn, Skövde, Arvika och Hedemora har förordnats att ha den till-

syn över fastighetsregistrets uppläggande och förande som i stad med magistrat ankommer på magistraten.

Departementschefen

Föredragande departementschefen, statsrådet Kling, anförde vid lagrådsremissen beträffande frågan om avveckling av magistrats- och kommunalborgmästarinstitutionerna bl. a. följande.

Magistraten har ursprungligen varit stadens styrelse och haft ett avgörande inflytande på stadens förvaltning. Detta inflytande har successivt minskat och genom 1953 års kommunallagsreform upphörde magistratens befattning med de i kommunallagen reglerade frågorna. Magistratens befattning med de kommunala angelägenheter som regleras i författningar utanför kommunallagstiftningen, såsom hälso- och sjukvård samt brandskydd, har i samband med senare lagstiftning på dessa områden i stort sett upphört. I samband med kommunallagsreformen uttalades önskemål att städernas domare skulle befrias även från förvaltningsuppgifter, som icke var reglerade i kommunallagarna. De förvaltningsuppgifter som numera åligger dem i egenskap av magistratsledamöter är, möjligen med några undantag, icke heller av beskaffenhet att kräva handläggning av domare. Magistratens beslut i förvaltningsfrågor fattas ofta efter remiss till annat organ, som på grund av sin sakkunskap kan utöva betydande inflytande på avgörandet. Rättsskipningsuppgifterna är vidare numera så dominerande att det innebär en onödigt splittring av domarnas tid och arbete, att de tvingas behandla förvaltningsfrågor, som skiljer sig från domstolsuppgifterna och inbördes är av olika karaktär.

Magistratsstädernas förvaltning har efter kommunallagsreformen fått, inom ramen för kommunallagstiftningen, ordnas på sätt varje stad funnit vara bäst med hänsyn till stadens särskilda förhållanden. Något behov av föreskrifter i lag om ett ämbetsmannaelement i dessa städers förvaltning har icke visat sig. Även större tätorter, som icke har stadsrättigheter, har kunnat ordna sin förvaltning utan sådana föreskrifter.

Domstolskommitténs förslag att magistraten skall avvecklas i samband med att rådhusrätterna förstätligas har icke mött erinran från någon remissinstans. Även avvecklingen av kommunalborgmästarinstitutionen har i allmänhet godtagits, också av städer som nu har kommunalborgmästare. Från några håll har emellertid yrkats, att kommunalborgmästarinstitutionen skall bibehållas. Avgörande skäl att bibehålla denna särskilda organisation i vissa av landets kommuner synes emellertid ej föreligga. Att införa en sådan organisation i samtliga städer finner jag icke kunna komma i fråga.

Jag vill därför nu, i likhet med domstolskommittén och andra tidigare utredningar, förorda att magistrats- och kommunalborgmästarinstitutionerna avvecklas i samband med att staten övertager kostnaderna för städer-

nas domstolar. Avvecklingen torde alltså böra ske vid utgången av år 1964.

Såvitt angår kommunalborgmästarnas framtida ställning i rättsligt hänseende delar jag de av domstolskommittén anförda synpunkterna, vilka i allmänhet icke mött någon gensaga under remissbehandlingen. I den mån kommunalborgmästaren godkänt fastställt reglemente som ålägger honom att, då tjänsten indrages, övergå till annan ledande befattning inom stadens förvaltning, torde varken från offentlighetsrättslig eller från privaträttslig synpunkt några komplikationer uppkomma. För övriga fall måste lagstiftningen ges sådant innehåll att det från offentlighetsrättslig synpunkt icke möter något hinder att ordinarie kommunalborgmästare kvarstår i sin nuvarande befattning med de åligganden som återstår, sedan de statliga förvaltningsuppgifterna utskiftats till andra organ. I den mån kommunalborgmästares åligganden i praktiken är mindre omfattande än reglementet stadgar — vilket för närvarande stundom torde vara fallet — torde den arbetstid som friställes genom reformen kunna fyllas ut genom nya arbetsuppgifter inom ramen för gällande reglemente. Domstolskommitténs förslag innebär att nuvarande bestämmelser om kommunalborgmästare upphäves med viss begränsning, avseende kommunalborgmästare som vid ikraftträdandet innehar ordinarie tjänst. I fråga om sådan befattningshavare föreslås, att vad i 1932 års lag om kommunalborgmästare och med stöd därav utfärdade tjänstereglementen är stadgat om skyldighet att fullgöra nya eller ändrade arbetsuppgifter, villkor för entledigande samt tjänsteförhållanden i övrigt alltjämt skall gälla i tillämpliga delar. Till detta förslag kan jag ansluta mig.

I några remissyttranden har framförts önskemål om att ordinarie kommunalborgmästare som kvarstår i sin tjänst skall få behålla samtliga sina nuvarande förvaltningsuppgifter eller större delen av dessa. Det torde emellertid få anses uteslutet att föreskriva särskilda regler i sådant hänseende för de städer som har ordinarie kommunalborgmästare. I stället torde största möjliga enhetlighet i hela riket böra eftersträvas. I den mån kommunalborgmästarens nuvarande förvaltningsuppgifter kommer att kunna fullgöras efter särskilt förordnande, synes hinder emellertid icke möta att lämna sådana förordnanden till kommunalborgmästare. Huruvida denne är skyldig att åtaga sig uppgiften, beror av innehållet i det för honom gällande reglementet; om föreskrift saknas i reglementet, blir det fråga om frivilligt åtagande från hans sida. Såsom domstolskommittén uttalat torde därvid i princip följande ärenden kunna ifrågakomma, nämligen att föra handels- och näringsregister, att handlägga i 5 kap. fastighetsbildningslagen avsedda avstyckningsärenden samt att vara fastighetsregisterförare, notarius publicus och borgerlig vigsselförrättare. Till denna ärendegrupp torde också böra föras förordnanden att ha tillsyn över fastighetsregistrets uppläggande och förande. Förordnanden av dessa slag torde kunna givas enligt det förut återgivna övergångsstadgandet. Några särskilda regler i fråga om bestridande av kostnaderna, utöver vad som eljest gäller, torde icke erfordras för de fall

att förordnande att fullgöra nu avsedda uppgifter anförtros kommunalborgmästare.

Domstolskommittén har icke ansett sig kunna förutsätta, att samtliga föreskrifter om magistratens förvaltningsuppgifter uppmärksammas. Med hänsyn till bl. a. magistratsinstitutionens ålder torde ej utan mycket stora svårigheter full visshet kunna erhållas om samtliga magistratens förvaltningsuppgifter. Föreskrifter om sådana förvaltningsuppgifter kan förekomma i alltjämt gällande författning. Jag finner därför i likhet med domstolskommittén att i särskild lag bör bestämmas, att vad i lag eller författning stadgas om magistrat, ledamot av magistrat, stadsstyrelse, ordförande i stadsstyrelse eller kommunalborgmästare i stället skall gälla länsstyrelse, såframt ej Kungl. Maj:t föreskriver annat. Genom samma lag bör lagen om överflyttande på kommunalborgmästare av magistrat eller stadsstyrelse åliggande bestyr upphävas.

Allmänna principer för utskiftningen av magistratsuppgifterna

Domstolskommittén

Domstolskommittén delar stadsdomstolsutredningens mening att man vid utskiftningen av magistratsuppgifterna bör eftersträva att förbehålla statliga myndigheter ärenden av övervägande rättslig karaktär. Frågan, i vad mån övriga ärenden bör handläggas av kommunal myndighet, får bero av styrkan av de kommunala intressen som gör sig gällande beträffande ärende av visst slag. Kommittén instämmer också i stadsdomstolsutredningens uttalanden att med förvaltningsuppgifterna förlagda till länsstyrelsen större kompetens vinnes hos det beslutande organet och större enhetlighet i praxis. Polismyndigheten har bättre kännedom om de lokala förhållandena och är lättare tillgänglig för allmänheten. Vid utskiftningen bör en avvägning ske med beaktande av nämnda synpunkter, varvid hänsyn vidare måste tagas till att ärenden som avgöres efter fritt skön i allmänhet bör ankomma på länsstyrelsens prövning.

Domstolskommittén finner, att utskiftningsfrågorna kommit i ett delvis annat läge, sedan stadsdomstolsutredningen avgav sitt betänkande. Kommittén erinrar om att polismyndigheten i stad för närvarande har ett förvaltningsområde, som ej omfattar annat än staden, men att polischefens förvaltningsområde enligt den blivande polisorganisationen kommer att omfatta en eller flera städer eller andra tätorter med kringliggande landsbygd. Härigenom får polischeferna över lag kvalificerade och grannlaga uppgifter. Den nya organisationen torde också komma att medföra större snabbhet och rutin i handläggningen samt en fastare förvaltningspraxis än i de nu-

varande små distrikten. De möjligheter till större enhetlighet mellan stad och land som sålunda erhålles synes kommittén bära tillvaratagas. I princip bör därför sådana ärenden, som för närvarande på landet handlägges av polischefen, handläggas av polismyndigheten även i stad. I de fall då ärendena i stad med poliskammare handhaves av denna, ligger det nära till hands att låta polischefen handlägga dylika ärenden även på landet.

Vad angår Stockholm finner domstolskommittén förhållandena ligga anorlunda till, eftersom magistraten där egentligen icke har några statliga förvaltningsuppgifter. Dessa uppgifter har i stället efter särskild utredning fördelats mellan överståthållarämbetet och poliskammaren, och enligt domstolskommitténs uppfattning bör någon omfördelning av ärendena mellan dessa myndigheter icke ske i detta sammanhang.

Departementschefen

Såsom jag redan anfört avser chefen för inrikesdepartementet att senare denna dag anmäla förslag till ny organisation av polis-, åklagar- och exekutionsväsendet från och med den 1 januari 1965. Ett genomförande av dessa förslag, som syftar till att helt upplösa det organisatoriska sambandet mellan dessa verksamhetsgrenar, kommer att vara av betydelse när det gäller att bestämma, vilket organ som framdeles skall handlägga de olika magistratsuppgifterna. Förslagen torde i stora drag innebära följande.

För polisverksamheten skall riket liksom nu vara indelat i polisdistrikt. I princip skall varje distrikt byggas upp kring en välbelägen större huvudort och omfatta det område som allmänt graviterar mot huvudorten. Som grund för indelningen skall läggas den indelning av länen i kommunblock vilken Kungl. Maj:t fastställer. Distrikten skall i regel göras så stora att polisarbetet inom varje distrikt bereder sysselsättning för en poliskår om minst 20 och helst upp emot 50 man. I enlighet med dessa principer förutsättes, att antalet polisdistrikt reduceras från omkring 560 till 119. Polisdistriktet skall utgöra polischefens verksamhetsområde. Den förutsatta indelningen i polisdistrikt leder till att omkring 25 distrikt kommer att bestå av högst fem kommuner. Av övriga distrikt kommer ett 45-tal att omfatta 10—20 kommuner och fem mer än 20 kommuner. Från arbetsorganisatorisk synpunkt skall polisdistriktet utgöra en enhet under polischefens ledning. Polisdistriktet indelas i vaktområden, av vilka ett, centralvaktområdet, innefattar distriktets centralort och de övriga, lokalvaktområden, en eller flera stationeringsorter för arbetsgrupper. En arbetsgrupp inom lokalvaktområde skall stå under ledning av kvalificerat befäl. Delegerad handläggning av ärenden som enligt särskilda stadganden ankommer på polismyndighet skall äga rum, förutom vid huvudstyrkan i centralvaktområdet, vid endast en arbetsgrupp i varje lokalvaktområde.

Indelningen av riket i åklagardistrikt skall ske på grundval av polis-

distriktsindelningen. Varje åklagardistrikt skall omfatta ett eller flera polisdistrikt. Antalet åklagardistrikt förutsättes bli omkring 90. Åklagarmyndighetens kansli skall förläggas till polisiär centralort. Finns inom distriktet mer än en sådan centralort, skall en av myndighetens åklagare stationeras på varje polisiär centralort, som icke utgör kansliort för myndigheten.

För den exekutiva verksamheten skall riket vara indelat i kronofogdedistrikt. Indelningen skall grundas på polisdistriktsindelningen. Varje kronofogdedistrikt skall bestå av ett eller flera polisdistrikt. Antalet kronofogdedistrikt förutsättes bli omkring 80. Personalen i ett kronofogdedistrikt skall till största delen stationeras på kronofogdemyndighetens kansliort, som skall vara en polisiär centralort inom distriktet. I viss utsträckning skall dock kronofogde underställd personal stationeras utanför kronofogdemyndighetens kansliort. Sammanlagda antalet stationeringsorter utanför kronofogdemyndigheternas kansliorter beräknas i hela landet bli omkring 170.

Förslag kommer vidare att framläggas till lag, vari anges vad som menas med polismyndighet, lag om polismyndigheter och lag om åklagare tillkommande andel i böter m. m. Med polismyndighet avses polischefen i orten; Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer skall äga föreskriva att uppgift som åligger polischef i dennes ställe skall fullgöras av annan tjänsteman inom polisväsendet. Polismyndighet skall finnas i varje polisdistrikt för samråd med polischefen i frågor av mera allmän betydelse för distriktets polisväsende. Nämnden skall för polischefen framlägga de förslag och eljest anföra de synpunkter nämnden finner påkallade för att inom polisdistriktet främja ett förtroendefullt förhållande mellan polisen och allmänheten samt avgiva av polischefen infordrade yttranden i frågor rörande polisväsendet. Åklagare tillkommande andel i böter skall framdeles tillfalla statsverket.

Den enligt omnämnda lagförslag medgivna delegeringen av polischefs-uppgifterna avses ske på det sättet att ärenden, i vilka kravet på rätts säkerhet är särskilt framträdande, förbehålles handläggning av polischefen eller polisbefäl med motsvarande kvalifikationer. Till dessa ärenden hänföres bl. a. ärenden som rör rätt att driva handel eller näring eller anordna allmän sammankomst eller som eljest är av särskild betydelse för den enskilde. Handläggningen av andra ärenden avses bli decentraliserad, när fråga är om vanligt förekommande ärenden med anknytning till lokala förhållanden, samt även i övrigt kunna anförtros polischefen underställd befattningshavare på distriktets centralort, om det är motiverat av arbetsorganisatoriska skäl. Till ärenden som i regel lämpar sig för decentraliserad handläggning hänföres bl. a. ärenden som kräver uppmärksamhet endast från lokal ordnings- och trafiksynpunkt, ärenden rörande biträde åt kommunala organ, intyg om personer eller förhållanden inom lokalvaktområde samt ärenden som grundar sig på besiktning eller eljest på personlig kännedom om förhållandena där.

De principer som domstolskommittén angivit för utskiftningen av magistratsuppgifterna på andra myndigheter kan jag i likhet med det stora flertalet remissinstanser ansluta mig till. Den föreslagna nya organisationen av polis-, åklagar- och exekutionsväsendet ger möjligheter till större enhetlighet än för närvarande mellan stad och land. Dessa möjligheter bör tillvaratagas och vid författningsändringarna bör därför eftersträvas att ärendena handläggas av samma myndighet i stad och på landsbygd. Valet mellan kommunal och statlig myndighet samt mellan olika statliga myndigheter, när det gäller de särskilda ärendegrupperna, får ske med hänsyn till de intressen som i varje särskilt fall gör sig gällande. Det utredningsarbete som pågår beträffande många av de områden som regleras av nu aktuella författningar har till följd att författningsändringarna i flera fall får en provisorisk karaktär. Någon mera genomgripande reformering av de skilda områdena kan icke övervägas i detta sammanhang. Ändringarna i lagstiftningen torde nu icke böra göras mer omfattande än som är nödvändigt för att behörig myndighet skall finnas tillgänglig. De får utformas så att resultatet av pågående utredningar icke föregripes.

Polisen kommer genom de i polisdistriktet stationerade arbetsgrupperna att ha omedelbar kontakt med kommunerna och allmänheten. För att tillgodose allmänhetens berättigade krav att den statliga förvaltningsmyndigheten skall vara lättillgänglig och väl insatt i de lokala förhållandena och för att möjliggöra att beslut i ärendena kan fattas utan tidsödande remissförfarande, torde man som beslutande myndighet i många fall icke böra välja annan myndighet än polisen, även när fråga ej är om rent polisiära uppgifter. Beslut om vilka ärenden som skall få delegeras till lokal handläggning i polisdistrikten avses skola fattas av Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer.

De närmare överväganden som ligger till grund för de särskilda förslagen till utskiftning av magistratsuppgifterna återfinnes å s. 72—127 i propositionen, vartill utskottet torde få hänvisa.

Lagrådet

Lagrådets utlåtande har inhämtats över de i propositionen under 1), 3) —9), 11)—17), 20) och 21) samt 23) sedermera upptagna förslagen.

Beträffande de remitterade förslagen till ändring i sjölagen, ändring i lagen om fastighetsbildning i stad och ändring i butikstängningslagen har lagrådet förordat vissa redaktionella jämkningar. De övriga förslagen har lämnats utan erinran.

Vid den slutliga avfattningen av de nyss särskilt berörda lagförslagen har de av lagrådet förordade jämkningarna vidtagits.

Utskottet

I anslutning till förslag om förstatligande av rådhusrätterna den 1 januari 1965, vilken fråga upptagits i den ovan berörda propositionen nr 156 till innevarande års riksdag, föreslås i nu förevarande proposition att magistrats- och kommunalborgmästarinstitutionerna avvecklas vid samma tidpunkt. Vidare framlägges i den nu omhandlade propositionen förslag till författningsändringar, avseende utskiftning på andra myndigheter av de olika göromål som för närvarande ankommer på magistrat och kommunalborgmästare.

Utskottet, som jämväl förehaft propositionen nr 156, såvitt avser vid densamma fogade lagförslag, till behandling, har i utlåtande denna dag, nr 35, tillstyrkt bifall till denna proposition i berörda delar. Magistraterna torde svårligen kunna bibehållas såsom förvaltningsmyndigheter efter rådhusrätternas förstatligande. Ej heller synes skäl föreligga att bibehålla den nuvarande kommunalborgmästarinstitutionen. Såväl magistrats- som kommunalborgmästarinstitutionerna torde således böra avvecklas i samband med rådhusrätternas förstatligande den 1 januari 1965.

Vad gäller principerna för fördelningen av de särskilda magistratsuppgifterna på andra myndigheter ansluter sig utskottet till de allmänna ståndpunktstaganden som kommit till uttryck i departementschefens ovan återgivna uttalanden vid lagrådsremissen. Ej heller har utskottet funnit anledning till erinran mot de enskilda förslagen till författningsändringar i anledning av ifrågavarande institutioners avskaffande. Vid detta bedömande har utskottet beträffande flera av de nu framlagda ändringsförslagen utgått från att därav berörda författningar inom en nära framtid kan komma att från andra synpunkter än de nu aktuella bli föremål för allmän översyn.

Av de i propositionen upptagna författningsförslagen vill utskottet här något närmare beröra allenast förslaget till ändring i giftermålsbalken i vad detta avser reglerna rörande förrättare av borgerlig vigsel. När det gäller att bestämma vilka befattningshavare som efter magistrats- och kommunalborgmästar- samt landsfiskalinstitutionernas avskaffande skall tilläggas uppgiften som borgerlig vigselförrättare, delar utskottet departementschefens uppfattning att flera fördelar är förenade med en sådan ordning, att ordinarie domare i underrätt obligatoriskt får behörighet att förrätta borgerlig vigsel. Däremot synes polischef icke böra generellt erhålla sådan behörighet.

Vid lagrådsremissen har departementschefen uttalat, att det är angeläget att länsstyrelserna utnyttjar sin befogenhet att särskilt förordna förrättare av borgerlig vigsel. I detta sammanhang bör uppmärksammas att enligt det framlagda förslaget hinder icke synes möta att en eller flera särskilda vigselförrättare utses för tjänstgöring på ort, där ordinarie vigselförrät-

tare redan finnes. Särskilt i större kommuner torde detta kunna bli behövt. Genom en sådan anordning torde kunna vinnas bl. a. den fördelen, att man lättare får tillgång till vigselförrättare som är beredd att tjänstgöra även på lördagar och helgdagsaftnar. Under ärendets behandling har vissa befattningshavare nämnts såsom lämpliga vigselförrättare. I anslutning därtill vill utskottet erinra om att lämpliga sådana också torde stå att finna bland de kommunala förtroendemännen. Genom förordnande av sådana torde mången gång befolkningen utanför centralorterna komma att på ett lämpligt sätt tillförsäkras möjlighet till borgerlig vigsel. Genom det nu anförda har utskottet velat ytterligare understryka vad departementschefen anförde vid lagrådsremissen samt vad utskottet i annat sammanhang, utlåtande nr 45 år 1963, och i anslutning till ännu gällande regler på förevarande område uttalat om angelägenheten av att förordnande av borgerlig vigselförrättare meddelas i erforderlig utsträckning.

Under hänvisning till vad ovan anförts får utskottet hemställa, att riksdagen måtte

1. för sin del antaga de vid förevarande proposition, nr 163, under 1)—23) fogade förslagen; samt
2. uttala, att riksdagen icke funnit anledning till erinran mot de vid samma proposition under 24)—27) fogade förslagen.

Stockholm den 3 november 1964

På första lagutskottets vägnar:

INGRID GÄRDE WIDEMAR

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Ahlkvist, Erik Svedberg, Wikner*, Ferdinand Nilsson, Hilding, Helge Karlsson och fröken Ljungberg;

från andra kammaren: fru Gärde Widemar, herrar Landgren, Östrand, Svensson i Vä, fru Löfqvist, herrar Keijer, Fröding och fröken Bergegren.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.